

Marczin István

**Művésztelepek a Kárpát-medencében
Empirikus kutatás
(2020)**

Marczin István

**Művésztelepek
a Kárpát-medencében
Empirikus kutatás
(2020)**

Impresszum

Műhelytanulmányok IV. évfolyam/4.

**Művésztelepek a Kárpát-medencében
Empirikus kutatás
(2020)**

Szerző:

Marczin István

Olvasószerkesztő:

Bognár-Borbély Réka

© Magyar Művészeti Akadémia
Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet, 2022

© Szerkesztő, 2022

© Szerző, 2022

ISBN 978-615-6434-21-0

MMA MMKI
1121 Budapest,
Budakeszi út 38.

A kiadásért felel a Magyar Művészeti Akadémia
Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet.

MMA•MMKI

Tartalomjegyzék

Bevezetés	7
A kutatás célja	8
Javaslatok és várható eredmények	9
Módszertan	11
Előzmény	11
Kutatásunk hipotézisei	12
A művésztelep-vezetőkkel készített interjúk elemzése	15
Művész kérdőívek elemzése	28
Motiváció	38
Értékpreferencia	42
Összefoglaló	47
Infrastrukturális, dologi, pénzügyi és személyi feltételek számbavétele	47
Mellékletek	54
A XXV. Országos Symposium-találkozó záró nyilatkozata	54
A művésztelep-vezetőkkel készült interjú kérdései	56
Keresztábrák elemzése	58
A művészekkel készült kérdőív kérdései	66

Bevezetés

A Kárpát-medencében született műalkotások igen jelentős része művésztelepeken születik, vagy reflektál a művésztelepen eltöltött időre és tevékenységekre. A 2010-es években megváltoztak azok a politikai, gazdasági, szociokulturális körülmények, amelyek befolyásolják a művésztelepek létét, tevékenységét, funkcióit. Változott a részt vevő művészek társadalmi megítélése, a művésztelepeken részt vevő művészek motivációi. Én magam is érintett vagyok ebben a kérdésben, hiszen 1994-től napjainkig szervezek és vezetek művésztelepeket. Művészekkel, művésztelep-vezetőkkel, művészettörténészekkel, esztétákkal beszélve az a közös véleményünk alakult ki, hogy egyre nehezebb helyzetben vannak a művésztelepek. Az egyre gyakrabban előforduló problémák pontos megismerése és megoldása okán kerestem meg dr. habil. Kocsis Miklóst, a Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet néhai igazgatóját, segítségét kérve a nehézségek esetleges orvoslásához, aki a kutatóintézet vezetőjeként átlátva a helyzetet, egy empirikus kutatás vezetésével bízott meg ebben a témában. A kutatáshoz csatlakozott a Symposium Alapítvány a Magyar Művésztelepekért és a Symposium Társaság, akik több mint húszéves szakmai tapasztalatukkal és korábbi kutatási eredményeikkel hozzájárultak az empirikus kutatás teljességéhez, eredményeihez. Péter Ágnes, a Symposium Alapítvány a Magyar Művésztelepekért vezetője ezeken felül a művésztelep-vezetőknek szóló interjúkhoz is hozzájárult hat releváns kérdéssel.

Mivel a szcéna terminológiája nem homogén, így a bevezetésben szükségét látom az általam használt fogalmak definiálásának. A művésztelep fogalmának meghatározásához szakértők¹ véleményét kértem ki. A kutatásban a művésztelepet a következő értelemben használom: autonóm alkotók meghatározott helyszínén, meghatározott időben, közösségben alkotása, közösségi tér és folyamat. Ennél részletesebb definíció-meghatározásra véleményem szerint nincs lehetőség, hiszen nagyon sokfajta művésztelep létezik egymás mellett (például alkotótáborok, művésztáborok, symposionok), amelyek konkrét céljaikban meglehetősen eltérhetnek egymástól. Például más a célja a *profi* (Szolnoki Művésztelep) és az *amatőr* telepeknek (Árvácska Művésztelep). Más elvárásai vannak a demográfiai tengely mentén elhelyezkedő *gyermek-* (Vizu Művésztábor), *ifjúsági* (Urbán György Szabadiskola és Ifjúsági Művésztelep), *felőtt-* (Láca-csékei Művésztelep) és *idősek számára* (Borospatoki Művésztelep) szervezett művésztelepeknek. Jelentősen különböznek a *multiművészeti* (Debreceni Nemzetközi Művésztelep) vagy az *egy művészeti ágat előnyben részesítő* alkotótáborok (Nyíregyházi

¹ Segítségükért külön köszönet illeti a szcéna alábbi résztvevőit: Baksai József festőművész, művésztanár, Csabai Tibor képzőművész, művésztelep-vezető, Csetneki József képzőművész, művésztelep-vezető, Fátyol Zoltán képzőművész, művésztelep-vezető, feLugossy László képzőművész, Filp Csaba festőművész, egyetemi docens, Kéri Mihály festőművész, művésztelep-vezető, Marczin I. Bence esztéta, N. Mészáros Julianna művészettörténész, Paczona Márta képzőművész, művésztelep-vezető, a Symposium Társaság vezetője, Péter Ágnes szobrászművész, művésztelep-vezető, a Symposium Alapítvány a Magyar Művésztelepekért vezetője, Stark István képzőművész, művésztelep-vezető, Szemadám György festőművész, író, Szepes Hédi művészettörténész, Tizedes Erika képzőművész, művésztelep-vezető, Verebes György festőművész, művésztelep-vezető.

Fametsző Művésztelep) egymástól. Az *azonos stílárís jegyekre építő* művésztelepek (Derecskei Grafikai Műhely) mellett egyre gyakoribbak a *projektre létrejövő* (Ceredi Nemzetközi Művésztelep) alkotótáborok. A résztvevőkre nézve mások a céljai a *helyi* (Temerini Alkotóműhely és Képzőművészeti Tábor), a *regionális* (Rovás Művésztelep) és a *nemzetközi* művésztelepeknek (Ludvig Nemzetközi Művésztelep). Különbözőek az anyagi lehetőségeik az *állami* (Lendvai Nemzetközi Művésztelep) vagy *önkormányzati* (Érdi Művésztelep), az *alapítványi* (Hajdúsági Nemzetközi Művésztelep) vagy az *egyesületi fenntartású* (Caffart Nemzetközi Művésztelep) művésztelepeknek. A különböző anyagi lehetőségek már felvetik a függetlenség, a művészi függetlenség problémakörét is. Nagyban befolyásolja a művészek alkotói tevékenységét a különböző időtartamok: *folyamatos* művésztelep (Szentendrei Régi Művésztelep), *időszakos* művésztelep (Pulzus Művésztelep), *egy-* vagy *többhetes* művésztelepek (Bükkszéki Művésztelep, Hajdúnánási Nemzetközi Művésztelep). A megváltozott körülmények miatt vizsgálni kell a művésztepeken részt vevő alkotók megváltozott hozzáállását és attitűdjeiket is. A kutatás tervezése óta sajnos szűntek meg művésztelepek (Esztergomi Művésztelep, Farkaskő-noszvaji Barlang Művésztelep, Kókapui Nemzetközi Művésztelep, Nagyatádi Nemzetközi Faszobrász Alkotótelep és Szoborpark, Zalaszentgrót Villa Negra Szimpózium).

A kutatás célja

A kutatás célja bemutatni a művésztelepek aktuális helyzetét a döntéshozóknak, felhívni a figyelmet a művésztelepek fontosságára, jelentőségére, végezetül javaslatokat állítani össze a művésztelepek működését nehezítő problémák megoldására:

1. A művésztelepek erősségeinek, gyengeségeinek megismerése az általánosítás és az alkalmazhatóság igényével (anyagi helyzet, infrastruktúra, kapcsolati tőke, érdekérvényesítés). További gondot jelentenek a művésztelepek eltérő gyengeség-erősség mutatói közötti differenciák. Van, ahol az erősségek erősségekkel találkoznak, van, ahol az erősségek gyengeséggel, és van, ahol a gyengeségek gyengeséggel.

2. A művésztelepek társadalmi beágyazottságának vizsgálata több tengely mentén. A művésztelepek fennmaradásának és hatékony működésének igen fontos faktora, a társadalmi beágyazottság is problémaként jelenik, jelenhet meg. Sajnos ezt gyakran csak akkor vesszük észre, amikor már késő. Ide tartozik a kapcsolattartás, vagy ennek hiánya a formális és az informális intézményekkel.

3. Megismerni a művészek művésztelepeken való alkotásának okait, tevékenységük motivációit. A megváltozott körülmények igen élesen hatnak a művésztelepeken részt vevő művészek, alkotók értékpreferenciáira is. Gondot okoz az alkotói folyamatban és az alkotótelepi munkában az értékválság egyre gyakoribb megjelenése. Zavaró tényezőként jelennek, jelenhetnek meg az értékkülönbségek értelmezései. A művésztelepen részt vevő művészek között problémaforrás, hogy ki mit tart fontosnak, és ez már elvezet a csoport identitásához is. A leggyakrabban előforduló problémaképző értékek vizsgálata azért is fontos, mert ez a művésztelep fennmaradásának egyik meghatározó összetevője.

Javaslatok és várható eredmények

Ahogy a tanulmány későbbi, elemző részéből kiderül, a négy évvel ezelőtt megszületett XXV. Országos Symposium-találkozó záró nyilatkozatának megállapításai a mai napig érvényesek, és a felvetett javaslatokra megoldás még nem született. A jelen kutatásunk a záródokumentumban foglalt javaslatokat (lásd: Mellékletek) a következőkkel egészíti ki:

1. Javasoljuk, hogy a művésztelepek kössenek szerződéseket a felsőoktatási intézményekkel, művészettörténész és esztéta hallgatókkal gyakorlati képzésre a művésztelepi tevékenységet követendő céllal. A művésztelepek gyakorlóterepként működhetnének az említett hallgatók számára, és emellett javulna a helyzet a művésztelepek tevékenységének szakszerű dokumentálásában.

2. Javasoljuk intézményi szintű kapcsolatok felvételét művészeti szervezetekkel (Magyar Művészeti Akadémia, Nemzeti Kulturális Alap, Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete, Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége stb.). Ez megkönnyítené a pályázati munkát, lehetőséget teremthet a kapcsolatépítésre és kapcsolattartásra.

3. Javasoljuk megkeresni és felvenni a kapcsolatokat a helyi kulturális és művészeti civil szervezetekkel az együttműködés szándékával. A helyi kulturális és művészeti civil szervezetek (Alliance Francaise de Debrecen Kulturális Egyesület, Nagy István Művészeti Egyesület) segíthetik a művésztelepek beágyazottságát a helyi társadalomban.

4. Javasoljuk bevonni a művésztelepek munkájába a helyi elitet, amatőr művészeket, műpártolókat. A helyi elit, az amatőr művészek, műpártolók segítik a művésztelep ismertségét, elismertségét helyi szinten.

5. Javasoljuk az önkormányzatokkal szerződéses formában állandó kapcsolatot tartani a pályázati és adminisztrációs feladatok ellátására. Lényegesen csökkenne az adminisztráció, javulna a pályázatok minősége.

6. Javasoljuk évente legalább egy alkalommal fórum szervezését a helyi társadalmi szervezetekkel, a pártok és az egyházak képviselőivel. A művésztelepek aktív résztvevői lehetnek a helyi társadalomnak, segíthetik az életminőség javítását.

7. Javasoljuk szerződés kötését a helyi médiákkal a művésztelepek tevékenységének folyamatos nyomon követésére. A művésztelep és tevékenysége része lehet a mindennapi életnek, befolyásolhatja a helyi identitást.

8. Javasoljuk, hogy minden művésztelepnek legyen honlapja, akár helyi önkormányzati honlapon keresztül is. A művésztelepek ki tudnának törni a viszonylagos ismeretlenségéből.

9. Javasoljuk, hogy a művésztelepek legyenek elérhetők a közösségi oldalakon (Facebook, Instagram, Twitter, YouTube stb.). A közösségi oldalakon történő megjelenések a mindennapok részévé teszik a művésztelepeket, formálói válhatnak a vizuális kultúra alakulásának.

10. Javasoljuk, hogy a művésztelepek vállalják fel, hogy terepei, résztvevői lesznek a gyakorlati művészetkutatásnak, ezek eredményeit juttassák el a döntéshozókhoz. A legfrissebb és autentikus kutatási eredmények ismerete segíti a problémák feltárását és a legoptimálisabb döntések megszületését.

11. Javasoljuk, hogy két évente országos kiállításokon mutassák be a művésztelenen született alkotások válogatását az ország több városában is párhuzamosan. Reális képet kaphatnak a kortárs művészetről, a magyar kortárs képzőművészet kapcsolatrendszeréről.

12. Javasoljuk egy olyan galéria felállítását, amely folyamatosan csak a művészteleni alkotások bemutatását célozza meg állami feladatként. Emelne a magyar kortárs képzőművészet ázsióját, össze tudná hozni a művészeket, a látogatók objektív képet kapnának a kortárs művészről.

13. Javasoljuk a támogatott bilaterális kapcsolatok kiépítését. A legjobban működő rendszer lenne a művészek és az elkészült alkotások mobilitásának.

14. Javasoljuk csak művésztelével foglalkozó grémium felállítását, döntési jogkörrel, állami szinten. Pozitív irányba mozdulna el a pályázati rendszer, a kommunikáció, az érdekérvényesítés és a művésztelen objektív megítélése.

15. Javasoljuk a Magyar Művészteleni Akadémia felállítását. A felállítás lehetőségeinek, kritériumainak kidolgozását. Jelentősen nőne a művésztelenek elismertsége, javulna a szakmai megítélésük, átláthatóbbá válna a művésztelenek működése, nőne a szakmai segítségnyújtás pozitív megítélése, szerepe.

Előzmény

2012-ben és 2016-ban N. Mészáros Júlia művészettörténész végzett művésztelepi kutatásokat. Kutatása részben kapcsolódik jelenlegi kutatásunkhoz (művésztelepek infrastruktúrája, személyi ellátottsága, illetve a pénzügyi kérdések). 2017. február 18-án a Műcsarnokban tartott előadást az eredményekről. Sajnos a tanulmány nyomtatott formában nem jelent meg, így csak az előadásban elhangzottakra tudunk hivatkozni. N. Mészáros Julianna a következő problémákra hívta fel a figyelmet:

- kevés a pályázati forrás, nincs elkülönítve,
- karbantartásra, fejlesztésre, komfortfokozat javítására nincs támogatás,
- új művészeti tevékenységhez új műhely, anyag, eszköz kell,
- amortizálódott a nyilvántartás és a dokumentálás eszköze,
- nem megfelelő, elégtelen vagy nincs műtárgyraktár,
- szükséges a meglévő műhely fejlesztése, bővítése,
- nincs elég bemutatkozási lehetőség az adott településen,
- nincs állandó alkalmazott, vagy ha van, nem elég,
- bizonytalan büdzsére nem lehet színvonalat építeni.

11

N. Mészáros Júlia előadásában kifejtette, hogy a problémák megoldását több tényező is gátolja, ezeket a következőkben látta:

- szemlélet:
 - a művésztelepi tevékenység egyoldalú értékelése,
 - érdekvesztés,
 - értéktévesztés,
 - a komplex látásmód és a társadalmi elismertség hiánya,
- pénzügyi okok:
 - a támogatási rendszer fogyatékosága,
 - a pályázható forrás elégtelensége,
 - a magántámogatás fejletlensége,
 - a bevételi lehetőségek korlátozottsága,
- lobbitevékenység hiánya a legfelsőbb döntéshozókkal,
- elméleti szakemberek hiánya a művésztelepeken.

Megállapításai a mai napig is aktuálisak.

Fontos dokumentumként kell megemlíteni a XXV. Országos Symposium-találkozó záró nyilatkozatát (Budapest, Műcsarnok, 2017. február 18.), amelynek pontjai szintén aktuálisak, és továbbra is megoldandó feladatként értelmezhetők.

Kutatásunk hipotézisei

1. A művésztelepek funkcióiban változások történnek.
2. A művésztelepek egyre nehezebben tudnak megfelelően működni.
3. A művésztelepeken egyre inkább az önmegvalósítás és az interperszonális kapcsolatok szerepe a meghatározó.

A kutatás során először interjúkat készítettünk a művésztelép-vezetőkkel, hiszen ők érzékelik elsősorban a problémákat, hiányosságokat, és ők látják az eredményeket, változásokat. Az interjúkérdésekre a válaszokat a pandémiahelyzet miatt interneten keresztül, írásban adták meg. Második lépésben a művésztelepen részt vevő művészekkel töltöttünk ki kérdőíveket, hiszen ők a korábbi kutatásban nem lettek megkérdezve. A kérdőívek a művészek motivációira, illetve értékpreferenciájukra koncentráltak. Harmadik lépésben meglátogattam művésztelepeket, ahol pontosítottam a művésztelép-vezetőkkel és a művészekkel véleményüket, elvárásaikat.

A kutatásban vizsgálandó intézményekként a Kárpát-medencében működő művésztelepeket céloztuk meg. 46 művésztelépet kerestünk meg, egyikük vezetője nem kívánt részt venni a kutatásban. Azokat a művésztelepeket vontuk be a kutatásba, amelyek hosszabb ideje működnek, sikeresek. Igyekeztünk a Kárpát-medence minden területéről megkeresni művésztelepeket. Itt kell megjegyezni, hogy csak képző- és iparművészeti alkotótáborokat vizsgáltunk. Az egyéb művésztelepeket, alkotótáborokat (pl. mozgásművészeti, színházművészeti, filmművészeti, irodalmi) nem vizsgáltunk, nem voltak tárgyai a kutatásnak. Célunk az volt, hogy minél több típusú képző- és iparművészeti művésztelépet keressünk fel, hogy minél átfogóbb képet kapjunk az alkotótelepek működéséről. Az alábbi művésztelép-vezetőkkel készítettünk interjút (lásd: Mellékletek):

Abádi Szabó Imre – Abádszalóki Művésztelép
Albrecht Júlia – Gyulai Művésztelép
Andor István – Bárdibükk Glass Nemzetközi Üveg Alkotótelep
Árvai István – Kecskeméti Acélszobrászati és Képzőművészeti Szimpózium,
Nemzetközi Alkotótábor
Baráth Fábián – Szolnoki Bronzöntő Szimpózium
Bertalan Ferenc – Hajdúnánási Művésztelép
Berze Imre – Pulzus Művésztelép (Románia); Zereda Művésztelép (Románia)
Bukta Imre – Nyílt Tér Mezőszemere
Csabai Tibor – Ajkai Grafikai Műhely Művésztelepe
Csetneki József – Bükkszék Művésztelép
Dubravko Baumgartner – Lendvai Művésztelép (Szlovénia)
Éles Bulcsú – Lácacsékei Művésztelép
F. Balogh Erzsébet – Dósai Nemzetközi Alkotótábor
Fátyol Zoltán – Vámspércsi Művésztelép és Grafikai Műhely
Ferencz Zoltán – Gyergyószárhegyi Művésztelép (Románia)
Gyenes Gábor – Vajkai Művésztelép (Szlovákia)

H. Barakonyi Klára – Bicsérdi Nemzetközi Művésztelep
 H. Csongrády Márta – Hortobágyi Káplár Miklós Nemzetközi Művésztelep
 Halmos Klára – Alapítvány a Dél-dunánántúli Nemzetközi Művésztelepért Szigetvár
 Havasi Andrea – Kecskeméti Nemzetközi Kerámia Stúdió
 Katona Szabó Erzsébet – Gödöllői Iparművészeti Műhely
 Kéri Mihály – Érdi Művésztelep
 Kun Cecília – Ceredi Kortárs Nemzetközi Művésztelep
 Ludvig Zoltán – Ludvig Nemzetközi Művésztelep
 Madarász Györgyi – Miskolci Galéria Alkotóháza
 Mayer Éva – Dunart.com – Somorjai Nemzetközi Művésztelep – Somorja
 Molnár Péter – Zsenyei Műhely
 Paczona Márta – Alternatív Textil Symposion
 Pannonhalmi Zsuzsa – Hódmezővásárhelyi Nemzetközi Kerámia Szimpózium
 Pataki Ferenc – HÁM Művészeti Egyesület Homokháti Művésztelep
 Péter Ágnes – Nemzetközi Velence-tavi Symposion
 Prokné Tirner Gyöngyi – Géb'Art Zalaegerszegi Nemzetközi Művésztelep
 Stark István – Gyermelyi Művésztelep; Tolcsvai Természet-művésztelep
 Süli-Zakar Szabolcs – Debreceni Nemzetközi Művésztelep
 Szabó Ottó – Rovás Művésztelepek (Szlovákia)
 Széchy Beáta – HMC Budapest Nemzetközi Művésztelep
 Szepessy Béla – Nyíregyházi Nemzetközi Fametsző Művésztelep
 Tizedes Erika – Bükk Művésztelep Nagyvisnyó
 Varga Valentin – Temerini TAKT Művésztelep (Szerbia)
 Várnay Gyula – Dunaújvárosi Nemzetközi Acélszobrász Alkotótelep
 Verebes György – Szolnoki Művésztelep
 Zelenák Katalin – Kecskeméti Textilművészeti Alkotóműhely
 Zsáki István – Topolyai Művésztelep (Szerbia)

Az interjúkérdések összeállításában közreműködött Péter Ágnes Munkácsy-díjas szobrászművész, a Symposion Alapítvány a Magyar Művésztelepekért elnöke. Az interjúkat 2020. március 1. és május 31. között vettük fel. A beérkezett interjúkat összehasonlító statisztikai módszerrel dolgoztuk fel.

A művészek véleményét önkitöltős kérdőíves módszerrel ismertük meg (lásd: Mellékletek). 227 művésztelepen alkotó töltötte ki és juttatta vissza hozzánk a kérdőívet, amelyek 2020. június 1. és december 15. kerültek kitöltésre. A kérdőíveket SPSS segítségével, átlagok és keresztátlak formájában értelmeztük. A számítógépes adatfeldolgozást Márton Sándor PhD, matematikus, statisztikus végezte.

A pandémiahelyzet ellenére igyekeztem minél több művésztelepet meglátogatni a pontosítás és az aktuális problémák feltárása érdekében. A következő művésztelepeket látogattam meg terepmunka céljából (időrendi sorrendben): Urbán György Nemzetközi Képzőművészeti Szabadiskola és Ifjúsági Művésztelep, Gyermelyi Művésztelep, Caffart Nemzetközi Művésztelep, Lácacsékei Művésztelep, Bükk Művésztelep Nagyvisnyó, Kecskeméti Nemzetközi Kerámia Stúdió, Hajdúnánási Nemzetközi Művésztelep, Szolnoki Művésztelep, Ajkai Grafikai Műhely Magyarpolány, Bükkszéki Művésztelep, Nemzetközi Velencei-tavi Symposion, Ludvig Nemzetközi Művésztelep,

Hódmezővásárhelyi Nemzetközi Kerámia Szimpózium, Alapítvány a Dél-dunántúli Nemzetközi Művésztelepért Szigetvár. A művésztelep-látogatások 2020. június 15. és október 30. történtek meg.

A pandémiahelyzet jelentős mértékben megváltoztatta a kutatásunk adatfelvételi részét, hiszen a 2020-as év a folyamatos újratervezésről szólt. Több, a kutatásba bevont művésztelep nem tudta megvalósítani ez évi programjait: Abádszalóki Művésztelep, Alternatív Textil Simposion, Art Flexum Nemzetközi Művésztelep, Bárdudvarnoki Üvegművészeti Alkotótelep, Ceredi Kortárs Nemzetközi Művésztelep, Debreceni Nemzetközi Művésztelep, Dósai Nemzetközi Alkotótábor, Dunaújvárosi Nemzetközi Acélszobrász Alkotótelep, Érdi Művésztelep, Géb'Art Zalaegerszegi Nemzetközi Művésztelep, Gödöllői Iparművészeti Műhely, HMC Budapest Nemzetközi Művésztelep, Hortobágyi Káplár Miklós Nemzetközi Művésztelep, HÁM Homokháti Művésztelep, LEDA, Miskolci Galéria, Nagyatádi Nemzetközi Faszobrász Alkotótelep, Tolcsvai Természet-művésztelep, Vámospércsi Művésztelep. A határon túli művésztelepek közül nem tudott megvalósulni a Rovás Akadémia (Kassa) Csíkszentmihályi Művésztelepe, illetve a Temerini (Szerbia) TAKT Művésztelep.

Az ennek ellenére megrendezett művésztelepek is csak a korábbi évekhez képest kisebb létszámmal működtek, és az utazási nehézségek miatt alig volt külföldi résztvevőjük. A kormányzati rendelkezések értelmében zárókiállítások maradtak el, vagy csak virtuális formában valósultak meg.

A tanulmány végén megfogalmazott ajánlások a XXV. Országos Symposion-találkozó záró nyilatkozatával együtt értelmezhetőek, ugyanis a záró nyilatkozat minden megállapítása helytálló, nem veszítette értelmét, a mai napig megoldásra vár. E mellé tettük azokat a javaslatokat, amelyek a 2020-as kutatás eredményeiből következnek.

A művésztelep-vezetőkkel készített interjúk elemzése

A művésztelep-vezetők interjúit tartalmi elemzés alapján dolgoztuk fel. 46 tartalmi elemzés készült. A tartalmi elemzések az interjúkérdések feltevéseinek sorrendjében történtek. Az összefoglalás is ezt a sorrendet követte. A Péter Ágnes kérésére és javaslatára alapján feltett kérdések a kérdőívben a 26. kérdéstől a 32. kérdésig tartanak.

Az első három kérdést együtt kell elemeznünk, hiszen az alapítás óta változó mértékben, az elmúlt idők függvényében változtak a célok is, módosulhattak, valamint a jelenlegi fő feladatot meghatározzák az eredeti célok. Az alapításkori célok között nagyon nagyok az eltérések, egyetlen egy összetevő, amiben egyetértnek az, hogy a művésztelepeknek alkotási lehetőséget kell biztosítaniuk a művészek számára.

15

I. Mikor és milyen céllal alakult a művésztelep?

A jelenlegi művésztelep-vezetők számos, olykor egymástól szöges ellentétben álló, olykor egymást kiegészítő célokat fogalmaztak meg, amelyek az alapítás körülményeit meghatározták. A következőkben 5 nagyobb csoportot fogok megkülönböztetni az alapján, hogy a művésztelep-vezetők a 2020 során készült interjúkban mely célokat határozták meg primerként. Természetesen másodlagos, harmadlagos, sokadlagos céllal a legtöbb fentebb sorolt tevékenység a művésztelepek döntő részénél látens vagy manifeszt módon fellelhető. A jelen felsorolásban található, zárójelben megjelenő számok csak a primer célokként megjelenteket mutatják. Ezen meghatározott célok alapján 5 nagy, egymással átfedésben is álló halmazba lehet csoportosítani a Kárpát-medencei művésztelepeket.

1. A település, régió lakosságának céljaihoz kapcsolódó művésztelepek:

Az adott szociokulturális környezetből kiindulva több művésztelepnél megjelent, elsősorban a határon túli művésztelepek esetében a *magyarság megtartása, a magyar kultúra fenntartása, kapcsolódás a magyarországi művésztelepekhez*, valamint 4 alkalommal jelent meg primer célként a *település hírnevének öregbítése*. Említettek még a *településről elszármazott alkotók összefogását, a település művészeti térképre kerülését, a helyi művészeti élet fejlesztését (2)*, és egy alkalommal szerepelt egy olyan megfogalmazás is, hogy „történjen már valami jó is” az adott településen.

2. A speciális alkotótevékenységet középpontba helyező művésztelepek:

Ide tartoznak kifejezetten egy művészeti ágat súlyozó művésztelepek (például fametszés, tájművészet), azok a művésztelepek, ahol kiemelt szerepet kapott alapítási célként az *élménygazdag környezet kialakítása (5 művésztelep-vezető interjújában)*, szintén 5 alkalommal került említésre a *stílusteremtés* és az *inspiráció*, 6 alkalommal hivatkoztak a művésztelep-vezetők az első kérdésnél a *hagyományok megőrzésének fontosságára*. 5 művésztelep-vezető említette az *autonóm műalkotások létrehozásának* fontosságát, ha nem is pontosan ezekkel a kifejezésekkel.

3. Emberi kapcsolatokat előtérbe helyező művésztelepek:
4 esetben történik említés a *nemzetközi kapcsolatokról* (művész- és kiállításcsere), 2-2 esetben helyezik előtérbe a *képzőművészek találkozását, az egymás megismerését*, és szintén 2 alkalommal az *ismert, elismert művészek együtt alkotását a pályakezdő művészekkel*.

4. Az oktatást, a továbbképzést, a szellemi műhelyt középpontba állító művésztelepek:
2 alkalommal szerepel a *tapasztalatátadás*, szintén 2 alkalommal a *pályakezdők támogatása oktatási tevékenységgel*, 2 alkalommal szerepelt a válaszok között a *művésztelepen folyó művészeti kutatás és szakmai konzultáció*. Primer célok között szerepelt még a *szellemiségfenntartás, szellemi alkotóműhely* (3), *elmélet és gyakorlat megalapozása, stílussteremtés* (2), *kortárs művészet megismertetése*.

5. *Kortárs képzőművészeti gyűjtemény létrehozása a településen* (6) is felmerült elsődleges célként párhuzamosan a fenti kategóriákban felsorolt célokkal.

Fontos megjegyezni, hogy a fent felsorolt kategóriák átjárhatók, a legtöbb esetben egy adott művésztelep akár 2 vagy több halmazba is elhelyezhető az alapító célkitűzéseik alapján.

II. Változtak-e a célok az elmúlt időkből?

Ezek után érdemes megvizsgálni, hogy az alapítás óta változtak-e a deklarált célok vagy sem, illetve hogy a meghatározott célok köre bővült-e. A válaszokból azt tudjuk megállapítani, hogy mindössze 4 esetben változtak az alapításkor meghatározott célok mellett. Ez viszont nem jelenti azt, hogy ezen célok valamilyen formában nem módosultak volna a kor kihívásaira adott válaszként. Tehát 31 esetben bővültek azok a funkciók és feladatok, amelyeket az adott művésztelep felvállalt, de ugyanezt lehet elmondani arról a 4 művésztelepről is, ahol gyökeresen megváltoztak az eredeti célok. Az előző pontban felsorolt csoportosítások mentén ezen változások precízen nyomon követhetők.

III. Mit tekint fő feladatának a művésztelep?

Az alábbi csoportosítás csak az újonnan megjelent primer célokat rendszerezi, kiegészíti az I. kérdésre adott válaszokat.

1. Az alapításkor meghatározott célokhoz képest a regionális és/vagy nemzetiségi meghatározottságot mutató művésztelepeknél megjelent célként a *magyarság megtartása* (2) és a *magyar kultúra terjesztése* (7), valamint az *értékmentés* is. Az alapcéljaikban a lokális művészeti élet fejlesztésére is kísérletet tevő művésztelepek specifikálták korábbi céljaikat, megjelent az *esztétikai nevelés* (5), a *vidék megismertetése* (2), fontos célkitűzésként jelent meg a *vidéki művészeti gócpont létrehozása* (2), valamint

a térségfejlesztés és a településfejlesztés 2-2 újabb esetben is. Ezt az intenciót a társadalmi környezettel való aktív kapcsolatként mutatták be. Tovább erősödött az az elképzelés, hogy a művésztelep hatékonyabban tud működni, ha rendelkezik kortárs képzőművészeti gyűjteménnyel (4), katalógussal (4).

2. A speciális alkotótevékenységet középpontba helyező művésztelepeknél új célként jelent meg a művészek támogatásának az igénye (7), a művészet szintetizálása és a kísérletezés.

3. Azon művésztelepek, melyek önmagukat az emberi kapcsolatok viszonyában is megfogalmazzák, célként tűzik ki a találkozási lehetőségek és szellemi fórum biztosítását művészek között (9), a nemzetközi kapcsolatok kiépítését. Új célként jelent meg a pályakezdekők támogatása (3) és a bemutatkozási lehetőség biztosítása is.

4. Az oktatás kategóriájában történt a legnagyobb változás a különböző művésztelepek alapítási céljaihoz képest. Új primer célként jelent meg a művészeti oktatás (5), a pályakezdekők szakmai támogatása (3), a tehetséggondozás (6), a művészeti kutatás segítése (2), valamint a kortárs képzőművészet társadalmi elfogadtatása (2).

IV. Hogyan határozza meg az Ön által vezetett alkotótelep helyét, jelentőségét, szerepét a jelenleg működő művésztelepek között?

Ennél a kérdésnél arra voltunk kíváncsiak, hogy a művésztelep-vezetők miben látják az alkotótelepük fontosságát, egyediségét. A művésztelepekre jellemző specifikumokat 5 nagyobb kategóriában célszerű csoportosítani.

1. Az első kategória hely és idő szerinti kiemelés, melyben a művésztelep-vezető olyan egyediséget emelt ki, mint a régióban egyedülálló, a régióban hiánypótló, több helyszínű, a legrégebbi kontinuitással rendelkező, legkisebb településen lévő, beintegrálódott a faluba.

2. Az infrastruktúra jelentőségére az alábbiakat sorolták fel a művésztelep-vezetők: kiváló infrastruktúrával rendelkezik, ipari technológiával, profi gyári háttérrel rendelkezik, specifikus technikák alkalmazását támogatja.

3. Az interperszonális kapcsolatok oldaláról tekintve olyan egyediséget kifejező jelzők jelentek meg, mint szabadiskola és művésztelep egyben, széles kapcsolati tőkével rendelkezik, a tagok ugyanazt a közös művészeti nyelvet beszélik.

4. A művészeti projektekre vonatkozó állítások a következők voltak: tematikus projektek, elméletcentrikus projektek, progresszív projektek, mintaadó projektek, presztízsértékű projektek, symposionjellegű projektek.

5. A jelentős művészeti gyűjteménnyel rendelkező művésztelepek természetesen tisztában vannak gyűjteményük jelentőségével is.

V. Milyen kritériumok alapján hívják meg a művészeket?

1. A művésztelep-vezetők ezt a kérdést két oldalról közelítették meg, volt, aki a művésztelep protokolljára hivatkozva adott választ a kérdésre, és mutatta be a meghívás formális menetét.

A vezetőség meghívása (7), jelentkezés pályázat útján (6), bilaterális kapcsolat útján, művészcsereprogram (6), állandó tagsággal működő (1).

2. A válaszok másik csoportja a meghívott művész kvalitásait, ismertségét vette alapul.

Szakmai végzettség alapján (13), tagok, barátok ajánlására (9), szakmai kvalitás alapján (7), közösségi magatartás miatt (4).

Az interjúk és a terepmunka során kiderült, hogy két szélsőség van a meghívottak személyét illetően. Az egyik, hogy a művésztelep mindig ugyanazokkal a tagokkal működjön, a másik pedig, hogy minden évben mindig új művészeket hívnak meg. A művésztelep-vezetők többsége azt tartja jónak és még inkább működőképesnek, hogy legyen egy egészséges változás a művésztelep résztvevői között. Több művésztelep-vezető elmondta, hogy a folyamatosan működő művésztelepeknek van egy ún. törzsgárdája, akik minden évben részt vesznek a telep rendezvényein, van egy ún. visszatérő réteg, akik időnként visszatérnek résztvevőként, és van egy harmadik réteg, akiket mint újakat invitálnak a telep munkájába. Mindegyik típusnak vannak előnyei, és ebből következően hátrányai is. Az állandó résztvevőkkel működő telepek egy igen egységes gyűjteményt tudnak létrehozni, amely bemutatja a résztvevő művészek életpályáját, annak változásait. Ezekben a gyűjteményekben jól meg lehet figyelni a művészek egymásra hatását, valamint követni lehet az adott korok társadalmi kihívásaira adott válaszait is. Az új meghívottakkal működő művésztelepek gyűjteménye annak sokszínűsége miatt az adott kor társadalmi kihívásaira egy szélesebb körű választ tud nyújtani. Ugyanilyen különbségek figyelhetők meg az egy művészeti ággal foglalkozó és a műfaji sokszínűséget hirdető művésztelep gyűjteményei között, valamint a korosztályonként szerveződő és a többgenerációs alkotótelepek különbözőségei esetében is. A művészeti tevékenység mellett természetesen a művésztelep közösségi jellege okán nem elhanyagolható szempont a meghívottak személyisége és a csoport kohéziója.

VI. Ki a művésztelep fenntartója?

Négy különböző csoportot lehet elkülöníteni a fenntartó szempontjából. *Önkormányzat (15), alapítvány (12), egyesület (9), magán (9).*

Néhány ritka kivételen kívül a művésztelep fenntartója, legyen az önkormányzat, alapítvány, egyesület vagy magánszemély, önerőből nem tudja fenntartani a művész-

telepet a pályázatok segítségével nélkül. A szűkös anyagi források és infrastrukturális hiányosságok miatt kialakult a Kárpát-medencei művésztelepek között egy modern barterkapcsolat. A művésztelep működését nagymértékben befolyásolja a fenntartóval, illetve annak képviselőivel meglévő formális és informális kapcsolat is, ugyanis a fenntartó pozíciójától függően, tehát akarva-akaratlanul, befolyással bír a művésztelepen folyó művészeti tevékenységre.

VII. Miben lája a művésztelepen alkotás különlegességét, sikerességét?

A művésztelep-vezetők válaszait az infrastruktúra, az emberi kapcsolatok és a művészeti munka oldaláról tudjuk értelmezni, mely oldalak inkább kiegészítik, mintsem kizárnák egymást. Az infrastrukturális kérdésekben jelentős tényezők: *természeti és épített környezet szépsége, szükséges műhelyek, intézmények megléte, a befogadó település életébe való integrálódás, komfortzónán kívüli alkotási lehetőség biztosítása.* Az emberi kapcsolatokra vonatkozóan: *a művészek személye, személyisége, a közös programok, az egymásra hatás, a folyamatosan jelenlévő visszacsatolás, az együtt gondolkodás, a csoportmunka, több generáció együttműködése.* A művészeti munka oldaláról fontos lehet *a projektszemlélet, az intenzitás, a dinamika, a kísérletezés, az inspiráció, a kohézió, a stílusok sokfélesége, a tradíciók, az alkotói légkör, a symposiumszemlélet megléte.*

19

VIII. Mit tud nyújtani (anyagi, szolgáltatás, dologi) a művésztelep az alkotóknak?

A művésztelep-vezetők válaszaiból kiderül, hogy vannak olyan szolgáltatások, amelyet minden művésztelep tud biztosítani az alkotóknak, ezek a következők: *szállás, étkezés, műterem, művészeti alapanyag, eszköz, kísérőprogram, kiállítási lehetőség.* Ezek mellett a művésztelepek a következő szolgáltatásokat tudják biztosítani: *honorárium, ösztöndíj (9), utazási költség (4), médianyilvánosság (4), lokális kapcsolatteremtési lehetőség (2), dokumentálás (2), műtárgyszállítás, katalógus.*

A művésztelep-vezetőkkel készült interjúban a kérdések a felsorolt tényezők meglétére vonatkoztak, azok mértéke, illetve azok realizálásai meglehetősen eltérő képet mutatnak. A szállások minőségében lényeges különbségek figyelhetők meg az általam meglátogatott művésztelepeken, a skála a 10 ágyas ifjúsági szállástól az egy-személyes, fürdőszobás, légkondicionált szállodai szobáig tart. Az étkezések számában és minőségében is jelentős eltérések vannak a közösségi ételkészítéstől a napi háromszori svédasztalos modellig. A művésztelepek nagyobb részére jellemző gyakorlat szerint a hideg reggeli és a meleg vacsora a jellemző étkeztetési forma, de gyakori, és jól működik a csak meleg ebéd és a közös étkezési forma is. A műtermek száma és minősége is változó, meghatározóbb a csoportos műterem, de néhány művésztelep adottságainak megfelelően tud egyéni műtermet is biztosítani. Az alapanyagok tekintetében is hatalmas különbségek vannak, amit a művésztelep műfaji jellemzői, az alkotó stílusa, valamint a művésztelep támogatottsága is befolyásolnak. A művésztelepek kísérőprogramjai is igen változatosak, ezeket a művésztelep adottságai és a művészek igényei határozzák meg. A kiállítási lehetőségek is igen széles skálán

mozognak, van olyan művésztelep, ahol csak egy viszonylag alacsony látogatottságú, rövid ideig tartó, nem professzionális körülmények között megrendezett zárókiállítást tudnak szervezni, rendezni, míg más művésztelepeknek megvan az a lehetősége is, hogy akár évi 4-6 kiállítást is tudnak rendezni az aktuális művésztelepi anyagból különböző bel- és külföldi galériákban, kiállítóhelyeken.

Az interjúkérdésre adott válaszokból az olvasható ki, hogy katalógusban való bemutatkozást csak egy művésztelep tud kínálni a résztvevőknek, ám a tapasztalat azt mutatja, hogy ennél azért jóval nagyobb számban jelennek meg művésztelepi katalógusok, ha nem is minden évben. A Kárpát-medencében megjelenő művésztelepekhez köthető katalógusok általában meghatározott időnként kerülnek megjelenésre, az esetek többségében a művésztelep gyűjteményéhez kapcsolódva. A katalógus felélő kiadója az esetek többségében a művésztelep fenntartója vagy támogatója.

IX. Körülbelül mekkora összeget tud egy főre fordítani a művésztelep (forintban)?

A művésztelep-vezetők válaszai alapján ezen kérdés mentén mutatkozik meg az egyes művésztelepek közötti legnagyobb anyagi különbség és a legnagyobb szórás, annak ellenére, hogy ezt a kérdést hagyták legnagyobb számban figyelmen kívül a válaszadók (a 45 megkeresett művésztelep-vezető közül csupán 31 adott választ erre a kérdésre). A legalacsonyabb és a legnagyobb támogatást nyújtó művésztelepek anyagi lehetőségei oly mértékben térnek el egymástól, hogy átlagszámítást nem érdemes végezni. A matematikai átlag ismeretéből önmagában nem lehet fontos következtetéseket levonni, ugyanis az egyes művésztelepeken az alkotókra fordított összeget sok tényező határozza meg. Ezeket a különbségeket létrehozzák például a műfaji különbségek anyag- és eszközigényei, az alkotások mérete, vagy az egyes gyűjtemények kezelésének speciális igényei.

A kutatásban vizsgált művésztelepek között a művészekre fordított összeg legalacsonyabb értéke 15 000 Ft, míg a legnagyobb 1 200 000 Ft.

A különbözőségek plasztikusabb ábrázolása okán felsorolok néhány megadott adatot a megnevezett összegek emelkedő sorrendjében: Vámospércsi Művésztelep és Grafikai Műhely: 15 000 Ft, TAKT Művésztelep: 35 000 Ft, Nyílt Tér Művésztelep: 45 000 Ft, Abádszalóki Művésztelep: 60 000 Ft, Ludvig Nemzetközi Művésztelep: 140 000 Ft, Hortobágyi Káplár Miklós Nemzetközi Művésztelep: 150 000 Ft, Debreceni Nemzetközi Művésztelep: 200 000 Ft, Érdi Művésztelep: 350 000 Ft, Kecskeméti Acélszobrászati Szimpózium: 1 000 000 Ft, Hódmezővásárhelyi Nemzetközi Kerámia Szimpózium: 1 200 000 Ft.

Négy, egymástól jól elkülöníthető tömböt tudunk megkülönböztetni a művészekre fordított anyagi keretek között: *15 000 és 50 000 Ft közötti* összeget *12, 50 000 és 100 000 Ft között* 8, *140 000 és 350 000 Ft között* 8, valamint minimum *1 000 000 Ft*-ot 3 művésztelep tud biztosítani. A tapasztalatok alapján a művésztelep művészekre szánt összegének mértéke többnyire nem egyenesen arányos a művésztelepen létrehozott alkotások minőségével.

Bár olyan művésztelepek is léteznek, ahol az alkotók anyagilag is hozzájárulnak a telep működéséhez, de ezeket a költségeket nem vizsgáltuk.

X. Milyen forrásból tudják finanszírozni a művésztelepet (pályázat, önkormányzat stb.)?

Pályázat (43), önkormányzat (25), szponzorok (15), saját bevétel (6).

A 45 vizsgált művésztelepből szinte mindegyik pályázik valamelyik kiíró szervezethez (pl. NKA, MMA, NEA, önkormányzati pályázatok, regionális művészeti pályázatok), amiből azt a következtetést vonjuk le, hogy amennyiben csökkennek vagy megszűnnek a pályázati lehetőségek, a művésztelepek léte is veszélybe kerül. Az önkormányzatok támogatása nagyon jelentősnek tűnik, de ehhez hozzá kell tennünk azt is, hogy az önkormányzati támogatások jó része is pályázati kereteken belül támogatja a művésztelepeket. Itt is megállapíthatjuk, hogy az önkormányzati támogatások csökkenése, megszűnése a művésztelepek létét fenyegeti. Emellett az önkormányzat több esetben ad segítséget az adminisztratív, pályázati tevékenységhez humánerőforrás biztosításával. Viszonylag kis számban támogatják a különböző szponzorok a művésztelepeket, ezek is inkább dologi jellegű támogatásban merülnek ki. Mindössze két esetben talákoztam szponzorok anyagi támogatásával. Legrosszabb helyzetben a magánfenntartású művésztelepek vannak, akik a legtöbb pályázati formából ki vannak zárva, ezért alapvetően csak saját anyagi forrásaikra támaszkodhatnak. Ezek a művésztelepek ennek ellenére jelentős múlttal és gyűjteménnyel rendelkező művésztelepek.

21

XI. Milyen infrastruktúrával rendelkezik a művésztelep (saját, bérelt stb.)?

Ebben a kérdésben a művésztelepek használatban lévő helyiségeire gondoltunk, mint szállás, raktár, műhely céljára szánt helyiségek. Ezek közül *bérlemény (17), önkormányzat által rendelkezésre bocsátott (13), saját szálláshely (11), magánszemélyek, szponzorok által rendelkezésre bocsátott (9), egyesületi tulajdonban (1)* vannak. Azt kell megállapítanunk, hogy a legbizonytalanabb pont a művésztelepek folyamatos működésének fenntartásához az ingatlanok helyzete. Mivel saját ingatlannal nagyon kevés művésztelep rendelkezik, ezért a művésztelepek működéséhez szükséges ingatlanok teszik ki az üzemeltetési költségek meghatározó részét. A hosszú távú szerződések hiánya a tervezhetőséget fenyegeti, ugyanis a pályázati rendszer évenkénti lebonyolítása nem enged egy évnél hosszabb biztos tervezhetőséget. A hosszabb távú tervezés sok esetben a művésztelep-vezető és az ingatlanok fenntartójának személyes kapcsolatán múlik.

XII. Milyen szakemberekkel rendelkezik a művésztelep (művészettörténész, technikus, fizetett alkalmazott, önkéntes stb.)?

A művésztelepek működési ciklusaira való tekintettel, csak kisebbik részük rendelkezik bármilyen állandó fizetett vagy önkéntes alkalmazottal, segítővel. A beérkezett válaszok alapján *fizetett alkalmazott (8)*, rajtuk kívül fizetett alkalmazásban van *művészettörténész (3)* és egy *esztéta*. *Önkéntesként 7 művészettörténész és 1 esztéta*

segíti a művésztelepek munkáját. Megállapítható, hogy művésztelepek működésének sokrétű feladatait, úgymint a művésztelepek szervezési, rendezési, lebonyolítási feladatait, valamint az ezekhez köthető adminisztratív, forrásfelkutató, pályázati tevékenységeket feltűnően kevés ember látja el, egy kivételével direkt fizetség nélkül. Mivel az anyagi díjazás egyáltalán nem szabályozott, megoldatlan, a működési rendszerben felértékelődött egyes személyek és a személyes kapcsolatok szerepe általánosan. Másképpen fogalmazva a művésztelepek nagyobb részének léte a művésztelep vezetőjétől, vezetőitől ijesztően nagy mértékben függ, sok esetben pótolhatatlanok. Megfigyelhető az a tendencia, hogy az a művésztelep, ahol a fentebb említett személyek abbahagyták tevékenységüket vagy megszűnt, vagy a korábbiól jelentősen eltérő módon tudott csak működni.

XIII. Milyen anyagi, technikai, perszonális összetevők hiányoznak a hatékonyabb működéshez?

A művésztelep-vezetők a hatékonyabb működés tényezőit anyagi, dologi, infrastrukturális és személyekhez kötődő összetevőkként határozták meg. Az anyagi hiányok a következő módon jelennek meg, úgymint *pályázati lehetőség hiánya, anyagi biztonság hiánya, bérleti díjak, rezsiköltség, útiköltség kifizetésének nehézségei*. Elmondásuk alapján infrastrukturális és dologi hiányosságaik a következők: *felszerelés hiánya (8), fejlesztés, felújítás hiánya (3), állandó helyszín, telephely hiánya (2), műhely hiánya, szállítóeszköz hiánya, szálláshelyek hiánya, raktározási lehetőségek hiánya, a kiállító-sokhoz szükséges installálási felszerelés hiánya*. A személyekhez kötődő hiányokat az következőkkel azonosították: *fizetett alkalmazottak (4), technikai személyzet (4), informatikus (2), médiaszakember (2), művészettörténész, kurátor (2), PR-szakember (2), adminisztratív pályázati (2), takarító*.

XIV. Mik az erősségei a művésztelepeknek?

A beérkezett válaszok 4 főbb kategória köré csoportosulnak, úgymint a településhez, a művésztelep helyszínéhez köthető erősségek, az infrastrukturális helyzetükhöz köthető erősségek, a kapcsolatrendszereikhez köthető erősségek és a művésztelep képviselt szellemiségéhez kapcsolódó erősségek.

A művésztelepek erősségei csoportosítva:

1. az épített és természeti környezet (5), extrémítás;
2. infrastruktúra (8), stabil gazdasági háttér, tiszteletdíj, galéria, gyűjtemény, saját művészeti fesztivál;
3. az alkotók minősége (8), hangulat, atmoszféra (7), együttműködés oktatási intézményekkel (2), művészek kapcsolatrendszere;
4. kontinuitás (7), tradíció, hosszú távú cél, projektmódszer, iskolateremtő közeg.

XV. Mik a gyengeségei a művésztelepnek?

A megkérdezett művésztelep-vezetők közül csak ketten állították azt, hogy az általuk vezetett művésztelepnek nincsenek gyengeségei. A többi művésztelep-vezető számos problémát felvetett, melyeket az alábbi csoportosítás mentén célszerű bemutatni:

A befogadó település lokális helyzete miatt merültek fel olyan gyengeségek, mint *a helyi hatalom szemben áll velük (4), a vidéki létből fakadó hátrányok (3), elitizmus.*

A többi válasz főleg az anyagi források meglétére vezethető vissza, ezen válaszok egyik csoportja a művésztelep tényleges működésének idő és térbeli korlátait taglalja (*rövid ideig tart, szezonális, évközi programok hiánya, létbizonytalanság, kontinuitás, kiszámíthatóság hiánya*). Az anyagi feltételek másik csoportja a különböző infrastrukturális hiányosságokra hívja fel a figyelmet, úgymint *adminisztráció, helyszínhiány, helyiséghiány, felújítás hiánya, médiamegjelenés hiánya, dokumentálás hiánya, szállítási kapacitás hiánya, állandó telephely hiánya, galéria hiánya, intézményi kapcsolatok hiánya, anyagi problémák, fizetett alkalmazott hiánya.*

23

XVI. Milyen a kapcsolatuk a művészeti szervezetekkel (Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete, Nemzeti Kulturális Alap, Magyar Művészeti Akadémia, iskolák, galériák)?

A megkérdezett művésztelep-vezetők közül csupán egy említette azt, hogy semmilyen más intézménnyel, szervezettel nem ápol kapcsolatot, a többségük több és többtípusú szervezettel, intézménnyel ápol kapcsolatot párhuzamosan. 12 művésztelep-vezető jelezte, hogy a szervezetekkel való kapcsolat nem intézményes szinten valósul meg, hanem a *művésztelepen részt vevő alkotók révén* realizálódik. A következő intézményekkel, szervezetekkel van a művésztelepeknek élő kapcsolata: *NKA (15), MMA (13), MAOE (10), egyéb művészeti szervezetek (6), általános iskola (13), egyetem (9), galéria (9), múzeum (4).*

XVII. Van-e kapcsolatuk civil szervezetekkel?

A megkeresett művésztelepek szervezeti felépítésüket tekintve eltérő véleménnyel vannak erről a kérdéstről. A válaszokat 4 csoportba tudjuk osztani: azok a művésztelepek, amelyek maguk is civil szervezetként működnek (10), azok a művésztelepek, amelyeknek van valós kapcsolata civil szervezetekkel (16), amelyeknek csak informális kapcsolatuk van civil szervezetekkel (4), akiknek nincsenek kapcsolataik ezekkel a szervezetekkel (14), közülük egy azt nyilatkozta, hogy nincs is ilyen kapcsolatra szükség.

XVIII. Van-e kapcsolatuk a helyi elittel, amatőr művészekkel, műpártolókkal stb.?

Erre a kérdésre szűkszavú válaszokat kaptunk, ugyanis a művésztelep-vezetők nem fejtették ki részletesen a felsorolt csoportokkal lévő kapcsolataikat, hanem csak a kapcsolatok meglétét vagy nemlétét jelezték: 34 *igen*, 11 *nem* arányban.

XIX. Van-e kapcsolatuk a helyi önkormányzattal, társadalmi szervezetekkel, pártokkal, egyházakkal stb.?

Az előző kérdéshez hasonlóan csupán *igen* választ 8 művésztelep-vezető adott, de 5 művésztelep-vezető nyilatkozta azt, hogy mindegyik szervezettel ápol kapcsolatot, közülük egy kiemelte, hogy ezen kapcsolat személyes mélységű. 25 művésztelep-vezető nyilatkozta, hogy az *önkormányzattal*, 5 pedig, hogy az *egyházakkal* ápol élő kapcsolatot.

5 művésztelep a felsoroltak közül *egyik szervezettel sem* áll kapcsolatban, 3 pedig markánsan kijelentette, hogy *pártokkal* nem kíván munkakapcsolatot létesíteni. 2 művésztelep-vezető jelezte, hogy rossz a kapcsolatuk az *önkormányzatokkal*.

XX. Milyen kapcsolatban állnak a helyi, regionális, országos médiákkal?

A művésztelep-vezetők az alábbi minőségi jelzőkkel illették a médiakapcsolataikat, nem téve különbséget a helyi, regionális és országos médiák között: *kiváló* (5), *jó* (15), *korrekt*, *kielégítő*, *helyi konfliktusok miatt negatív*. Gyakoriság alapján *állandó* (12), *alkalmi* (5), *egyirányú* (2), *alig*, *semmilyen* (3).

XXI. Van-e a művésztelepnek honlapja, és mennyire érzi naprakésznek?

A művésztelep-vezetők elmondása alapján 14 művésztelepnek *van* honlapja, további 6-nak amellet, hogy van, még naprakész is. A várakozással ellentétben 25 művésztelep-vezető közölte, hogy *nincs* honlapjuk.

XXII. Jelen van-e a művésztelep a különböző közösségi oldalakon, és ha igen, fontosnak tartja-e az ezeken a csatornákon való kommunikációt? (Mely közösségi oldalakat használják?)

14 művésztelep *nem* rendelkezik közösségi oldallal semmilyen formában. A művésztelepek többsége használja a közösségi oldalakat, néhányuk többet is: *Facebook* (30), *Instagram* (6), *Twitter* (4), *YouTube* (3), valamint egy művésztelep rendelkezik saját fenntartású és szerkesztésű *online újsággal*.

XXIII. Végeznek-e egyéb tevékenységet a művésztelepi alkotáson kívül (pályázatok kiírása, kiállítások szervezése, tehetségondozás stb.)?

A megkérdezettek közül 8 művésztelep-vezető jelezte, hogy művésztelepük az alkotási tevékenységen kívül *nem végez egyéb tevékenységet*. Az egyéb, művésztelepek által végzett tevékenységeket az alábbi csoportosítás mentén lehet bemutatni:

- művészetközvetítés: *kiállításszervezés (21), konferenciaszervezés (2), openstúdió, könyv és publikáció megjelentetése, költői est;*
- oktatás: *tanítás (3), művészetpedagógia (2), művészeti tanfolyam, kreatív foglalkozás, örökségápolás, táborok, kurzusok, designprojekt;*
- művészeti élet szervezése: *pályázatok kiírása (6), költői est, konferenciaszervezés, fesztiválszervezés, vidékfejlesztés, kistérségi arcualtalakítás.*

25

Ahogy az az interjúkból is kiderül, a művésztelep többsége egyéb tevékenységet is végez, tehát nem igaz az az elképzelés, miszerint a művésztelepek öncélúak lennének. A legtöbb tevékenység a település és a régió szempontjából hiánypótló az ott élők számára.

XXIV. Milyen formában tudják megjeleníteni önmagukat a társadalomnak?

Szinte mindegyik művésztelep szervez *kiállításokat*, ezek mellett a megjelenés médiuma szerint a következő válaszok érkeztek: *katalógus (13), televízió (8), sajtó (8), kiadványok (6), plakát, molinó (4), honlap (2).*

A művésztelepek a fentiek felül meg tudják jeleníteni magukat különböző rendezvényeken, úgymint *művészeti programok (5), nyílt napok (4), művészeti rendezvények (4), könyvbemutatók (2), performanszbemutatók, tematikus estek, Múzeumok Éjszakája, társadalmi érzékenyítés, tárlatvezetések, jótékonyági rendezvények, művészeti táborok, művészetkutatások.*

Az egyik művésztelep-vezető fontosnak tartotta ennél a kérdésnél megemlíteni, hogy *javaslatokat dolgoznak ki a döntéshozók számára* a művésztelepekkel kapcsolatban.

XXV. Önök szerint mit vár el művésztelepüktől a szűkebb és tágabb társadalmi környezete?

Ennél a kérdésnél arra voltunk kíváncsiak, hogy hogyan látják a művésztelep-vezetők a művésztelep felé irányuló társadalmi elvárásokat, és hogy miként tudnak ennek megfelelni. A művésztelepen részt vevő alkotókkal szembeni elvárások: *megmutatkozás, a művészek jelenléte, a művésztelepen megismert alkotók visszatérése, aktivitás, folyamatos kommunikáció, hitelesség, őszinteség.*

A művésztelep tevékenységével szembeni elvárások: *kiállítások (3), produktív munkádés, szellemi épülés, folyamatos munka, a természettel való együttélés, újdonság, átjárás az amatőr és a magas művészet között, szórakozási lehetőség.*

A befogadó település elvárásai: *a település jó hírének terjesztése, a település művészeti fejlesztése, a lokális társág fejlesztése, értékteremtés, közösségépítés, értékörzés, a kultúra gazdagabbá tétele.*

Erre a kérdésre 4 művésztelep-vezető válaszolta azt, hogy társadalmi környezetük *semmit nem vár el* művésztelepüktől, 3 művésztelep-vezető pedig *nem tudja* a választ a kérdésre.

XXVI. Milyen tényezők akadályozzák a felelős tervezést, a kontinuitás fenntartását?

A művésztelep-vezetők válasza az anyagi és a politikai vonatkozások mentén csoportosultak. Anyagi vonatkozás szerint megemlítettek olyan negatívan befolyásoló tényezőket, mint *anyagi bizonytalanság (10), a pályázatok kiszámíthatatlansága (8), támogatások hiánya (7), állandó alkalmazottak hiánya (3), társadalmi munkában történő szervezés (3), utólagos finanszírozás, saját tér hiánya.* A politikai atmoszféra sajátosságaiából adódó tényezők: *a művésztelepi stratégia hiánya társadalmi szinten, a politika jelenléte a pályázatoknál, helyi ellenérdekek, politikai megosztottság, fenntartói akarat.*

4 művésztelep-vezető azt nyilatkozta, hogy *nincsenek gátló tényezők*, egy művésztelep-vezető pedig a *koronavírust* nevezte meg akadályozó tényezőként.

XXVII. Mit gondol a művésztelepi munka, a művésztelepen hirdetett programok és a gyakorlati művészetkutatás kapcsolatáról?

A művésztelep-vezetők egy része vélemény szinten, mások problémaszinten fogalmazták meg a válaszukat, egy kis részük pedig igyekezett javaslatokat is tenni.

Egyes művésztelep-vezetők a kérdésben feltett művészeti tevékenységi területek kapcsolatáról úgy nyilatkoztak, hogy: *szükséges (13), kiváló terep (7), a jövő szempontjából fontos (4), hasznos (2), visszacsatolásként hasznos (2), kapcsolati tőke szempontjából fontos, gyakorlati haszna van.*

Másoknak *nincs ilyenekről tudomása (2)*, vagy hogy ezek a tényezők *nem találkoznak, ad hoc jellegűek, egyiküknek lesújtó véleménye van a művészeti kutatásról.*

Néhány művésztelep-vezető a következő javaslatokat tette: *legyenek láthatóak az eredmények, széles körben kell az eredményeket közzétenni, az eredmények feltétlenül jussanak el a döntéshozókhoz, köztestületet kellene létrehozni.*

XXVIII. Mit gondol, fontosak-e az országos Symposion-találkozók?

Fontos (28), gyakorlati haszna van (6), lehet haszna (2), a döntéshozók nem veszik komolyan (2), nem tudja megítélni (2), nem hívták meg még eddig (2).

XXIX. Érvényesek-e a 10, 20 éves záródokumentumok határozatai? Ismeri-e a XXV. Országos Symposion-találkozó (2017. II. 18., Múcsarnok) záródokumentumát?

21 művésztelep-vezető úgy nyilatkozott, hogy a dokumentumokat *nem ismeri*, 24 művésztelep-vezető ismeri ezeket. 5-en kifejtették, hogy szerintük ezeknek a határozatoknak *nincs hatása*, míg 2 művésztelep-vezető véleménye szerint ezek *túl általánosak*.

XXX. Milyen gyakran kellene országos kiállításokat szervezni a Múcsarnokban, vagy más kiállítóhelyen láthatóvá tenni a progresszív eredményeket?

27

Azon művésztelep-vezetők, akik pontosan válaszoltak a kérdésre, az alábbi intervallumokat javasolják: *évente (9), kétévente (10), háromévente (8), 5-8 évente (2), 10-15 évente (1)*. 2 művésztelepet eddig még *nem hívtak meg*, 10 művésztelep-vezető azt nyilatkozta, hogy *nincs rálátása* a kérdésre, ezért nem tudja. Néhányan tettek javaslatokat ezen országos kiállítások lebonyolításához. Javasolják a *díjazás* bevezetését akár *ösztöndíj*, akár *művésztelepi meghívás* formájában. 6 művésztelep-vezető vetette fel, hogy az országos kiállításokat *Budapesten és vidéken párhuzamosan bonyolítsák le*.

XXXI. Segítené a művésztelepeket, ha újból lennének támogatott bilaterális kapcsolatok? Milyen egyéb javaslatai vannak?

Igen (31), nem tudom (10), nem válasz nem érkezett.

Három különböző javaslat érkezett három művésztelep-vezetőtől: *a nem színvonalas művésztelepeket nem kellene támogatni, nagyon fontos lenne a működésre megítélt támogatás, szükség lenne vidéki centrumok (de centrumok) létrehozása.*

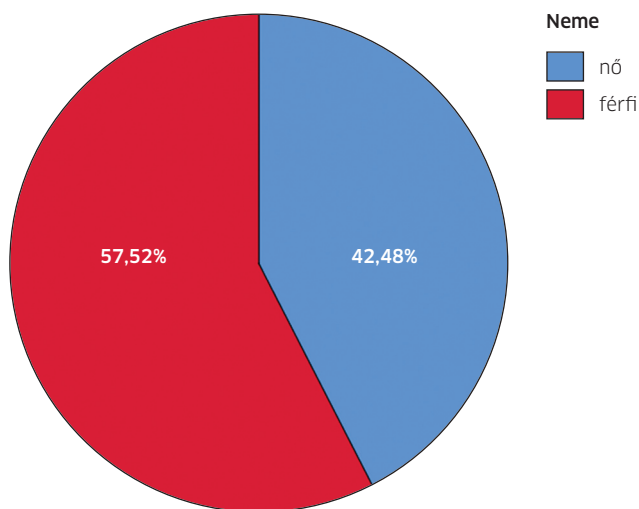
XXXII. Önök szerint fontos lenne egy önálló, művésztelepi munkát sokkal jobban értő támogató tagozatra vagy kuratóriumra?

Igen (28), lehet (4), nem tudom (2), nem szükséges (4), mellett egyéb válaszok is érkeztek a grémium tagozódására: *az MMA-n belül (4), az NKA-n belül (4), a MAOE-n belül (2), a MKISZ-en belül (2), közvetlenül a minisztériumon belül (1).*

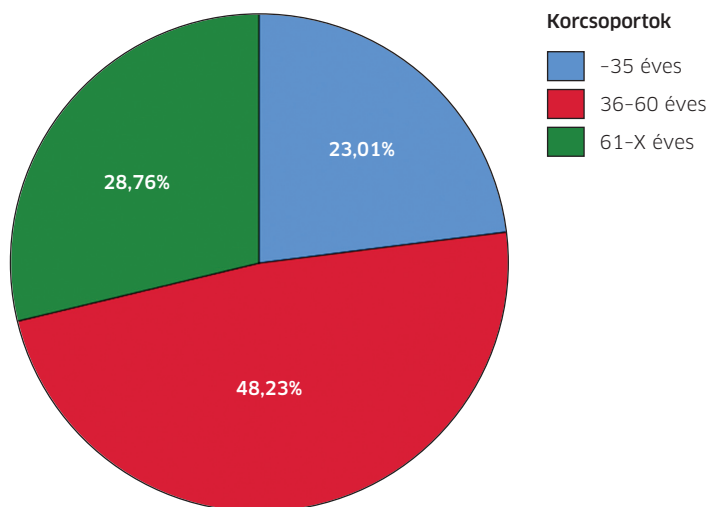
Ezek mellett további javaslatok is érkeztek a grémium szervezeti felépítésével, működésével kapcsolatban. Csak olyan szervezet jöjjön létre, amely: *döntéshozó joggal rendelkezik (2), gyakorlati és elméleti szakemberekből áll (2), alulról szerveződik, központosítás nélkül működik.*

Művész kérdőívek elemzése

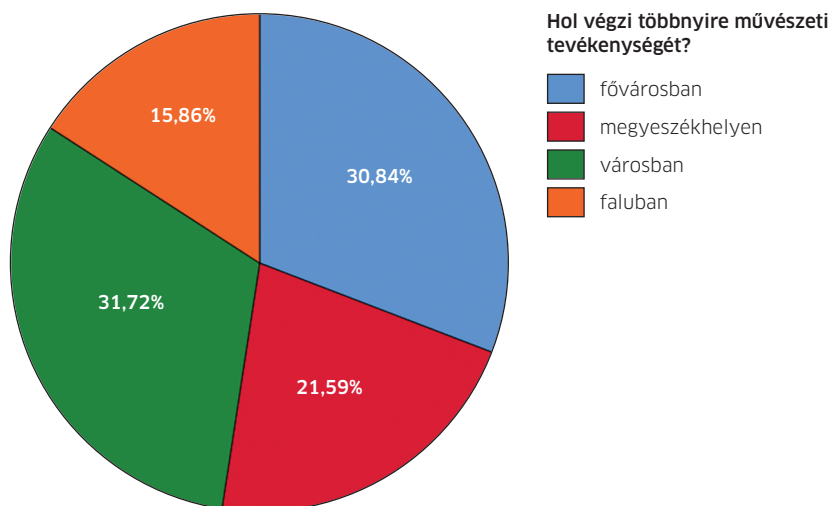
28 A kutatásban anonim önkitöltős kérdőívet alkalmaztunk a művésztelepen aktuálisan részt vevő művészekkel, illetve azokkal a művészekkel, akik ebben az évben a pandémia miatt elmaradt művésztelepek tőrzstagjai. 227 értékelhető kérdőív érkezett be, ezekben a kérdőívekben két területre fókuszáltunk. Az első: kíváncsiak voltunk azokra a tényezőkre, amelyek meghatározzák, hogy miért, milyen céllal, milyen igényekkel érkeznek az alkotók a művésztelepre? A második fő terület: kíváncsiak voltunk azokra a tényezőkre, értékekre, amelyek meghatározzák alkotótevékenységüket. A válaszok rendkívül sokszínűek, heterogének lettek, ezért csoportokat alkottunk különböző dimenziók alapján az értelmezhetőség érdekében. Ezek a demográfiai csoportok, illetve a művészi lét és az alkotási attitűdök által meghatározott csoportok. Jelen tanulmányban az elemzés a kérdőív sorrendjét követi, először az egyes kérdésekre adott válaszokat mutatja be önmagában, majd a kérdőív sorrendiségében egymáshoz párosítva a kérdéseket a kereszttáblák (lásd: Mellékletek) segítségével, ahol azt a válaszok eloszlása indokoltta teszi.

1. Neme: A kutatásban 96 nő és 130 férfi vett részt, egy válaszadó nem adta meg a nemét.

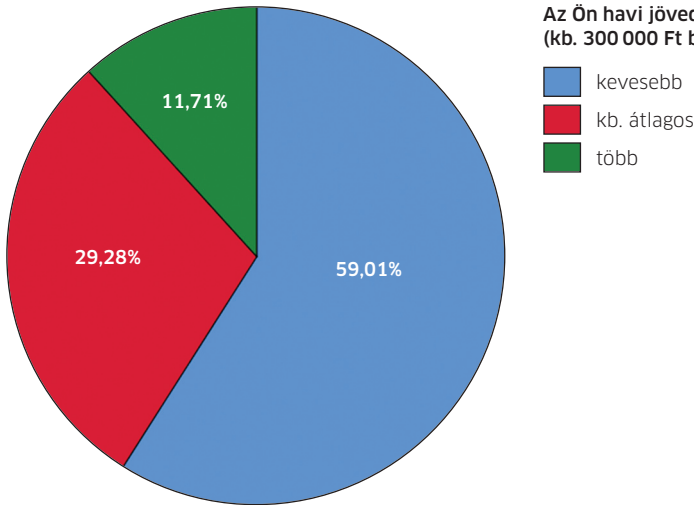

2. Kora: A kor szerinti megoszlás rendkívül széles skálán mozgott 20 és 90 éves között, őket három csoportba osztottuk: 52 35 év alatti, 109 35 és 60 év közötti és 64 60 év fölötti.

3. Hol végzi többnyire művészeti tevékenységét? Csoportokat képeztünk az alapján, hogy a művészek mely településtípuson végzik az alkotótevékenység jelentősebb részét. Ez alapján 4 csoportot különítettünk el: a *fővárosban* alkot 70, *megyeszékhelyeken* 49, ezeken kívüli *városokban* 72 és *faluban* 36 művész.

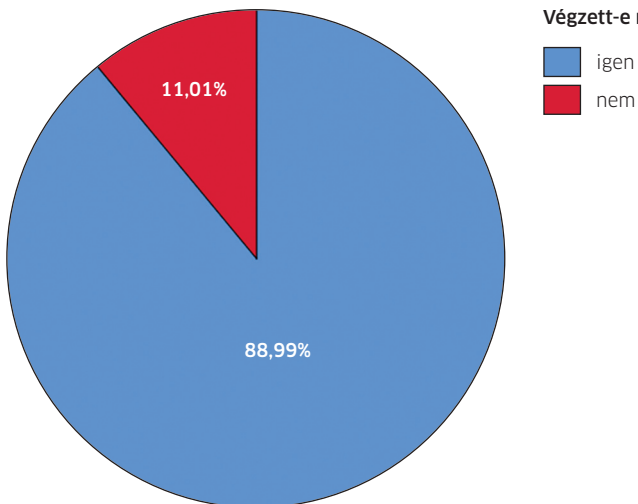
**Az Ön havi jövedelme átlagos?
(kb. 300 000 Ft bruttó)**

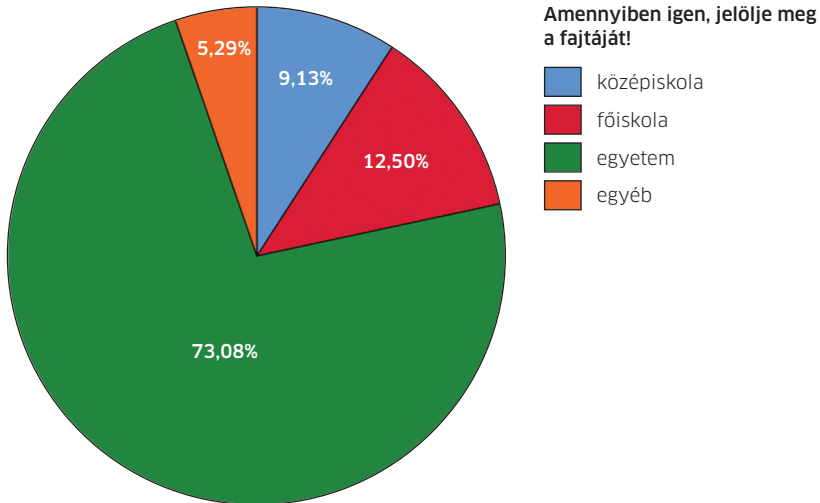

30

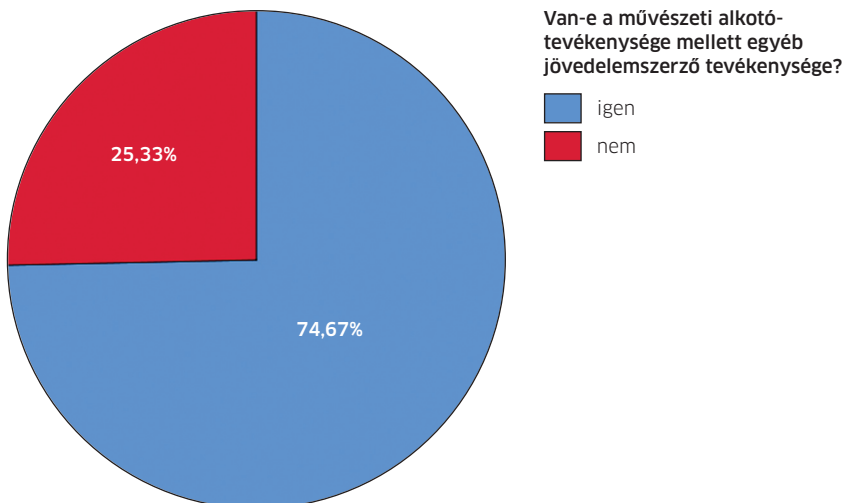
4. Az Ön havi jövedelme átlagos (kb. 300 000 Ft bruttó)? Fontosnak tartottuk, hogy a bruttó havi jövedelem alapján is csoportokat képezzünk, hiszen ez az indikátor az életmódot nagy mértékben meghatározza. Tisztában voltunk a kérdés érzékenységgel, de a későbbi elemzés során is bebizonyosodott, hogy a jövedelemnek meghatározó szerepe van az alkotók művészeti tevékenységeiben, például hogy mennyi művésztelepen vesz részt, vagy folytat-e egyéb tevékenységet? A kutatás tervezésekor (2019) 300 000 Ft bruttó jövedelmet vettünk átlagosnak, ehhez viszonyítva három csoportot hoztunk létre: *kevesebb* mint az átlag, *átlagos* és *átlag fölötti* jövedelemmel rendelkező művészek csoportjait. Átlag alatti jövedelemről számolt be 131, átlagosról 65, átlag fölöttiről 26 kérdőívet kitöltött alkotó.

Végzett-e művészeti iskolát?

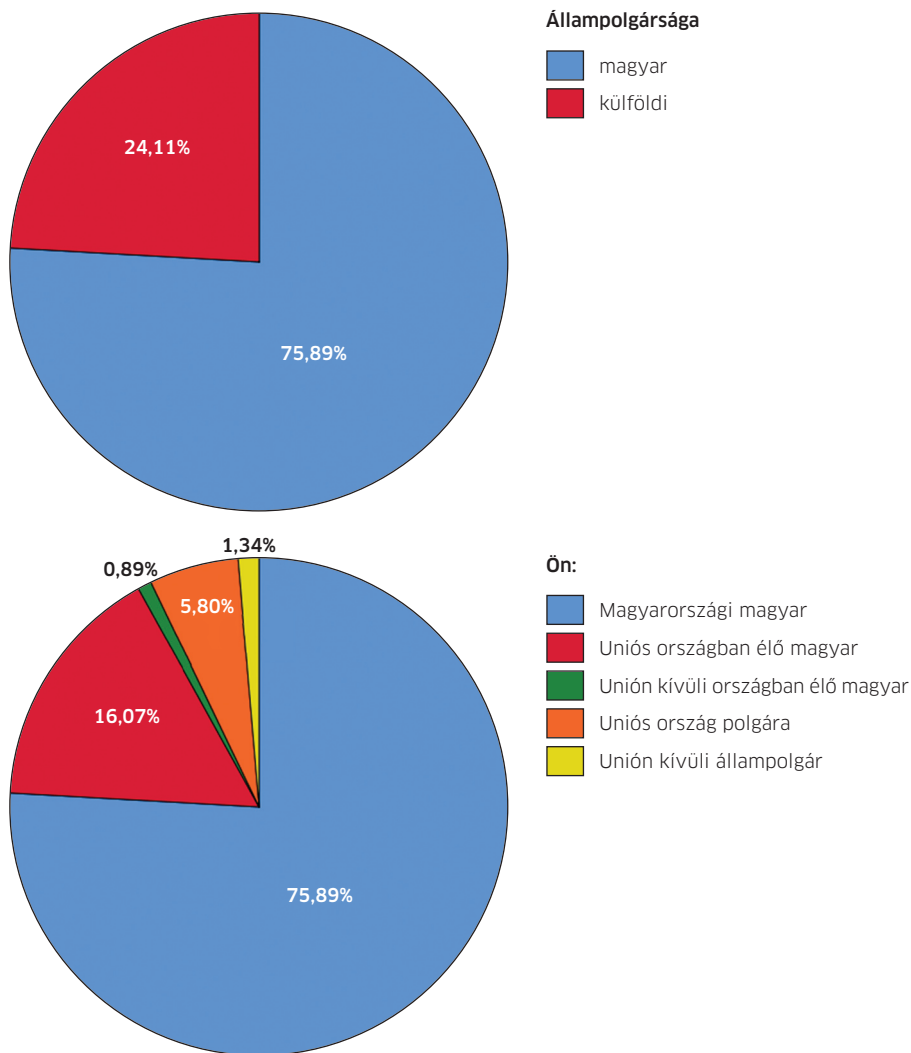
5. Végzett-e művészeti iskolát? Amennyiben igen, jelölje meg a fajtáját! Fontos területnek éreztük a résztvevők szempontjából megvizsgálni, hogy végeztek-e művészeti iskolát. A válaszadók közül 202-en *végeztek* valamilyen művészeti iskolát, 25-en *nem*. A művészeti iskolát végzett művészek legmagasabb iskolai végzettség szerinti megosztása a következő: művészeti *középiskola* (19), *főiskola* (26), *egyetem* (152), *egyéb* (11). Az *egyéb* kategóriába a következő válaszok érkeztek: *szabadiskola, művészeti stúdió, OKJ* (3), *szakiskola, továbbképző, pedagógia: képzőművészeti nevelés szak, akadémia, doktori képzés, DLA* (2), *doktori fokozat*.

6. Van-e a művészeti alkotótevékenysége mellett egyéb jövedelemszerző tevékenysége? Kíváncsiak voltunk arra is, hogy az alkotóknak van-e a művészeti tevékenysége

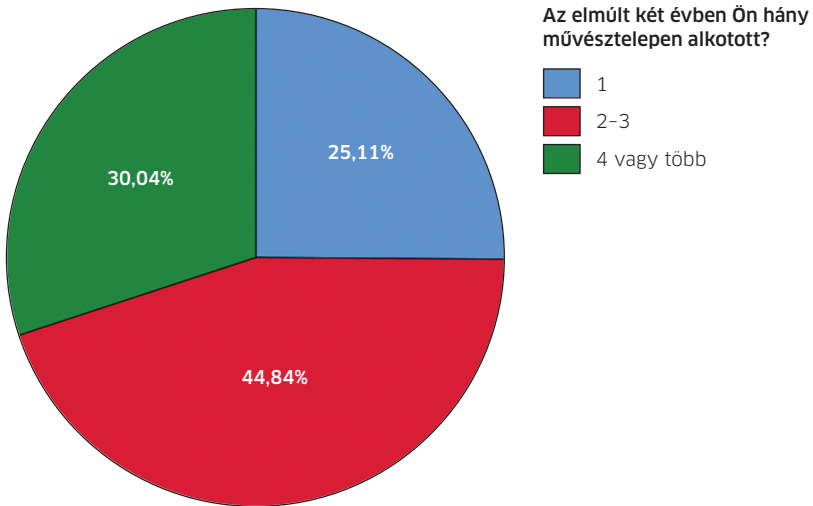
mellett egyéb jövedelemszerzési lehetősége. 168 művész nyilatkozta, hogy *van* ilyen tevékenysége, 57-nek *nincs*, ketten nem válaszoltak erre a kérdésre.

32

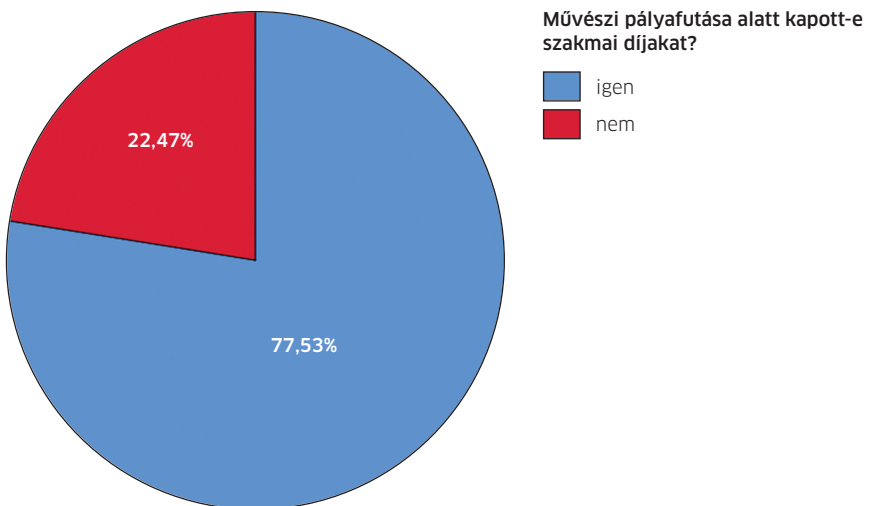
7. Az esetek többségében a művésztelepek nemzetközi alkotótáborként működnek. Érdekel bennünket az, hogy a magyaron kívül milyen nemzetiségűek a művésztelepen részt vevők. A pandémiahelyzet miatt lényegesen kevesebben tudtak eljönni Magyarországra, illetve a magyar művészek külföldi művésztelepekre, ezért a megadott választási lehetőségre adott válaszokat (*magyarországi magyar: 170, uniós országban élő magyar: 36, unió kívüli országban élő magyar: 2, uniós országban élő nem magyar: 13, unió kívüli: 3, valamint hárman nem válaszoltak erre a kérdésre*) két csoportra osztottuk: az egyik csoport a Magyarországon élő (170), a másik pedig a nem Magyar-

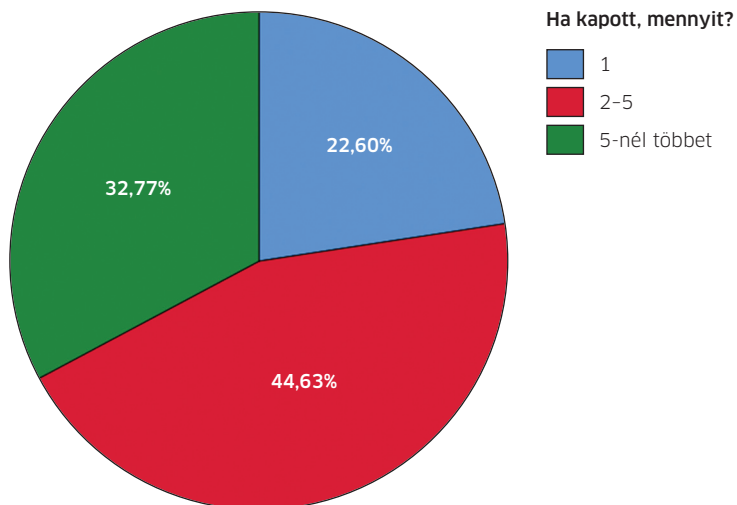
országon élő (54). Azért alkottunk csak két csoportot, mert a külföldön élők olyan kis elemszámban jelentek meg a vizsgált populációban, hogy nem volt gyakorlati értelme a további csoportokra osztásuknak.

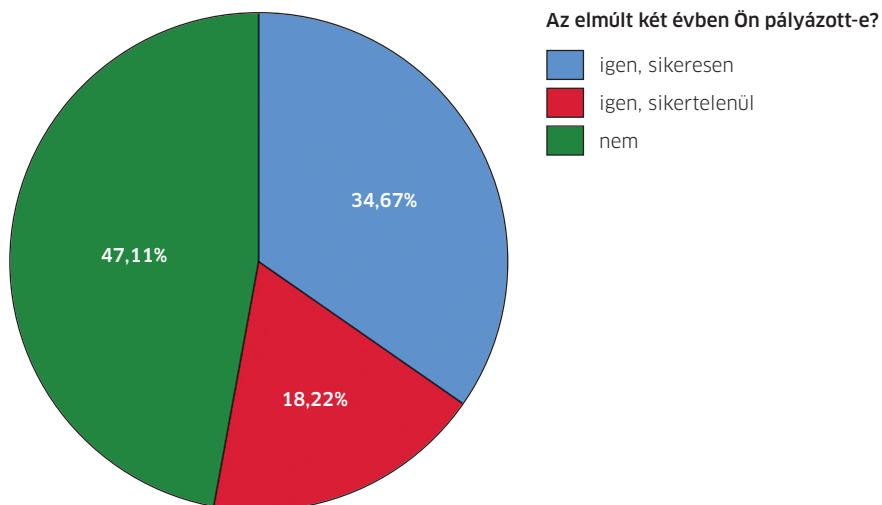
33

8. Az elmúlt két évben Ön hány művésztelepen alkotott? Fontos tudnunk, hogy az alkotó milyen gyakorisággal vesz részt művésztelepeken, hiszen ez a gyakoriság befolyásolja az alkotótevékenységét is. Arra kérdeztünk rá, hogy az utóbbi két évben hány művésztelepen vett részt, ahol az alábbi válaszok érkeztek: *1-en* (56), *2-3-on* (100), *4 vagy annál több művésztelepen* (67).

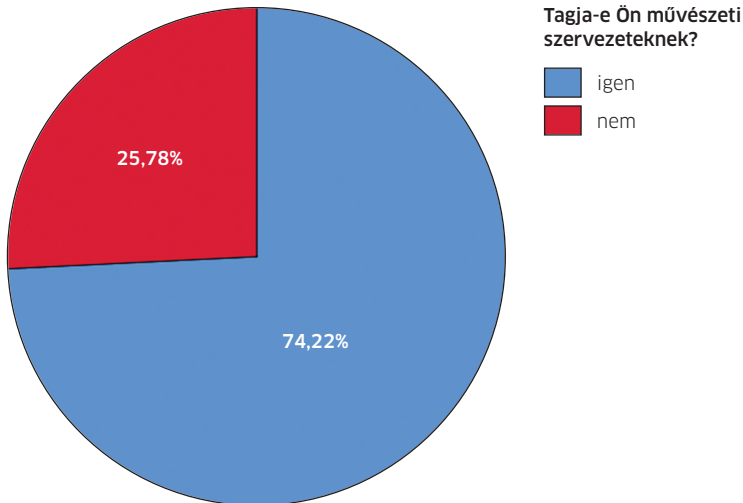

9. Művészi pályafutása alatt kapott-e szakmai díjakat? A művésztelepek szakmai elismertségét növeli, hogy a benne részt vevők milyen szakmai elismerésben részesültek, ezért megkérdeztük azt a kérdőív kitöltőitől, hogy művészi pályafutásuk alatt kaptak-e szakmai díjakat, vagy sem? 176 alkotó *kapott* valamilyen szakmai díjat, 51 alkotó pedig *nem*. A kérdőív arra is rákérdezett, hogy hány díjat kaptak pályafutásuk során, de azt az összefüggést figyeltük meg, hogy a többi válasz viszonylatában a díjak száma nem erős befolyásoló tényező, csak az a tény, hogy kapott-e vagy sem szakmai elismerést.

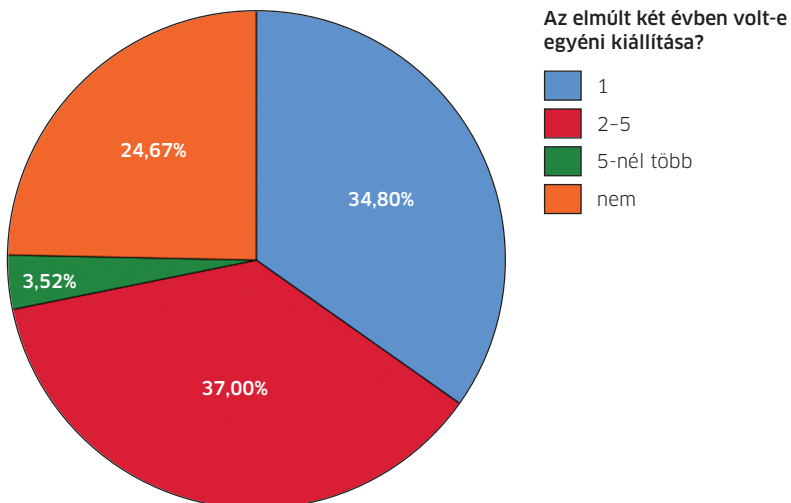
10. Az elmúlt két évben Ön pályázott-e? Rákérdeztünk arra is, hogy az alkotó az elmúlt két évben pályázott-e a felsorolt intézményekhez (Nemzeti Kulturális Alap, Ma-

gyar Művészeti Akadémia, Nemzeti Együttműködési Alap, egyéb), ugyanis prekoncepciónk szerint a pályázati aktivitás hozzájárul a művésztelepi részvételhez és az aktív művészi tevékenységhez. Az elmúlt két évben 79 művész *sikeresen pályázott*, 41 *sikertelenül*, 106-an pedig egyáltalán *nem pályáztak*.

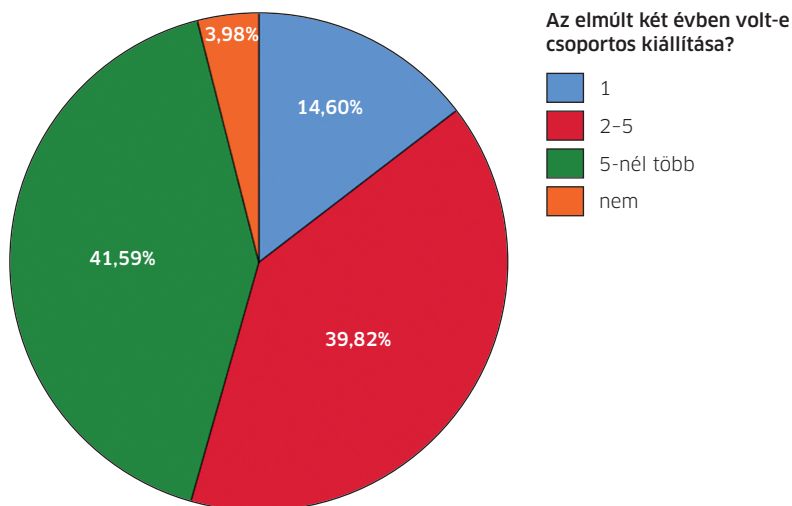
35

11. Tagja-e Ön művészeti szervezeteknek? A kérdőívben rákérdeztünk arra, hogy az adott művésztelepen részt vevő alkotó tagja-e valamelyik művészeti szervezetnek, és a következő válaszok érkeztek: 167 *igen* és 58 *nem*, ketten pedig nem válaszoltak.

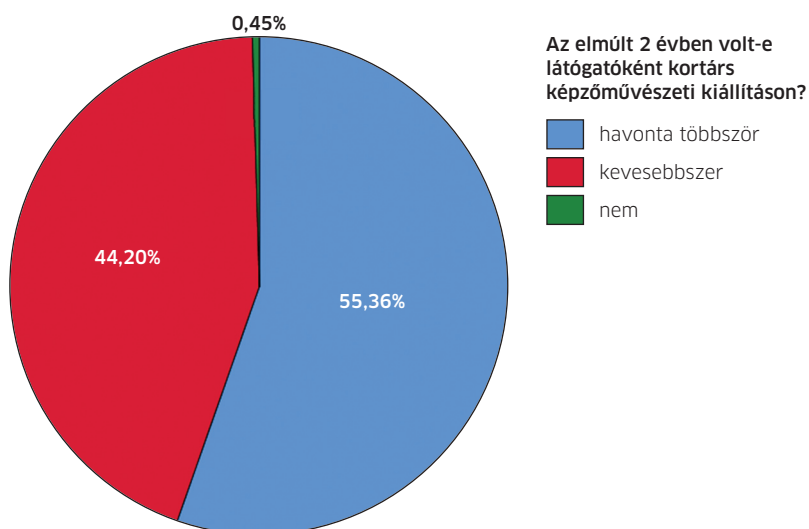
12. Az elmúlt két évben volt-e egyéni kiállítása? A kérdőív összeállításakor az is érdekelt bennünket, hogy az adott alkotónak volt-e, illetve mennyi önálló kiállítással

mutatkozott meg az elmúlt két évben? Az erre a kérdésre adott alkalomszámok eloszlása a következő: 1 önálló kiállítása volt (78), 2-5 kiállítása volt (84), 5-nél több (8), 56 alkotónak pedig nem volt önálló kiállítása az elmúlt 2 évben.

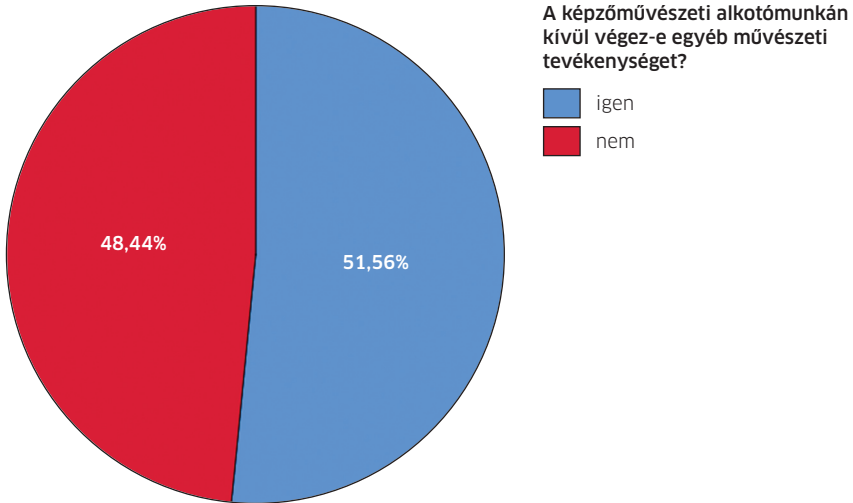
36

13. Az elmúlt két évben volt-e csoportos kiállítása? Az önálló kiállítás mellett a csoportos kiállításokra is rákérdeztünk, ott az indexszámok a következőképpen alakultak: 1 csoportos kiállítása volt (33), 2-5 (90), 5-nél több (94), nem volt csoportos kiállítása (9) alkotónak, egy kérdőívet kitöltő alkotó pedig nem válaszolt erre a kérdésre.

14. Az elmúlt 2 évben volt-e látogatóként kortárs képzőművészeti kiállításon? Rákérdeztünk az alkotók kiállításra járási szokásaira is. A megkérdezettek több mint fele,

124 alkotó *havonta többször* járt kortárs képzőművészeti kiállításon az elmúlt két év merítésében, 99-en *kevesebbszer* voltak, mint havonta többször. Csak 1 alkotó válaszolta azt, hogy nem volt az elmúlt két évben kortárs képzőművészeti kiállításon, hárman pedig nem válaszoltak erre a kérdésre.

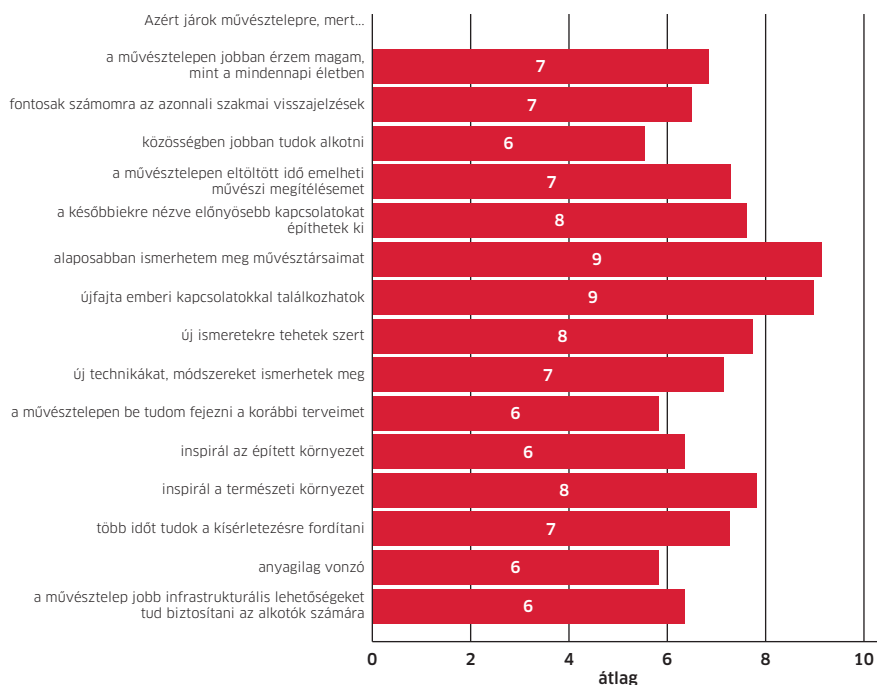

15. A képzőművészeti alkotómunkán kívül végez-e egyéb művészeti tevékenységet?

A művésztelepeknél megfigyelhető az a trend, hogy több művészeti ág művelői vesznek részt rajta, ezért megkérdeztük a művésztelepen részt vevőktől azt is, hogy a képző- és iparművészeti alkotómunkán kívül végeznek-e egyéb művészeti tevékenységet. 116-an válaszoltak *igennel*, 109-en *nemmel*, ketten pedig nem adtak választ.

A tanulmány második felében arra világítunk rá, hogy melyek azok a tényezők, amelyek befolyásolják az alkotók művésztelepen való részvételének motivációját. A motivációs kérdőívet 227 művésztelepen alkotó töltötte ki. A válaszokat 10-es skálán értékeltük, ahol az 1-es a legkevésbé értett egyet a kérdésbe foglalt állítással, míg a 10-es maximálisan egyetértett. Ezek alapján a következő átlageredmények születtek:

Motiváció

Azért járok művésztelepre, mert:

16. A művésztelep jobb infrastrukturális lehetőségeket tud biztosítani az alkotók számára. Az átlag 6,35. A 35 év alatti korosztálynál ez az arány 7,39. Azok a művészek, akik *nem kaptak díjat*, jobban értékelik a művésztelep adta infrastrukturális lehetőségeket (6,88). A *sikertelenül* pályázó művészek átlaga alacsonyabb (5,61), a *nem pályázóké* pedig magasabb (6,85). Az 5-nél több egyéni kiállítással rendelkező művészeknél alacsonyabb az átlag: 5,63.

17. Anyagilag vonzó (5,72). A *nők* lényegesen alacsonyabb értéket (3,44) adtak. A 60 év fölöttiek alacsonyabb értéket adtak meg (3,45). A *falvakban* alkotó művészek nagyon alacsony értéket adtak meg (2,74). Az átlagos jövedelménél *kevesebbet* kereső alkotók nagyon magas értékszámot adtak meg (7,5). A művészeti iskolát *nem végzettek* alacsony értékszámot adtak meg (3,17). Az egyéb jövedelemszerző tevékeny-

seget végző művészek alacsonyabb értékszámot adtak meg (3,2). A határon túliak lényegesen alacsonyabb indexszámot adtak meg (3,35). Az elmúlt két évben 2-3 művésztelepen alkotó művészek nagyon magas értékszámot adtak meg (8,58). A szakmai díjakkal nem rendelkező alkotók alacsony indexszámot adtak meg (3,75). Az elmúlt két évben nem pályázó művészek nagyon magas értékszámot adtak meg (8,53). A művészeti szervezetek tagjai alacsony értékszámot adtak meg (3,45). Az elmúlt két évben 2-5 egyéni kiállítással rendelkező művészek nagyon magas értékszámot adtak meg (9,47). A havonta többször kiállítást látogató művészek magas indexszámot adtak meg (7,74). Az egyéb művészeti tevékenységet nem végző művészek magas számot adtak meg (8,17).

18. Több időt tudok kísérletezésre fordítani (7,3). A 60 év fölöttieknél alacsonyabb az átlag: 6,87. A művészeti tevékenységét a fővárosban végző alkotóknál ez az indexszám 7,81. A művészeti iskolát nem végzett alkotóknál ez a szám 6,3. Azok a művészek, akik nem végeznek egyéb jövedelemszerző tevékenységet, ennél alacsonyabb átlagértéket jelöltek meg (6,55). Az elmúlt két évben 1 művésztelepen részt vevő művészek magasabb értéket jelöltek meg: 8,7. Az elmúlt két évben önállóan nem kiállító művészek átlag fölötti értéket jeleztek: 8,09.

19. Inspirál a természeti környezet: 7,69. A határon túli művészek alacsonyabb indexszámot adtak meg az átlagnál: 6,92. Az elmúlt két évben 5-nél több egyéni kiállítással rendelkezők magas értéket adtak meg: 8,5. Az elmúlt két évben csoportosan nem kiállító művészek alacsonyabb értéket adtak meg: 6,78.

20. Inspirál az épített környezet: 6,33. A 35 év alatti művészek magasabb értéket adtak meg: 7,24, míg a 60 fölötti művészek alacsonyabbat: 5,42. A művészeti iskolát nem végzett alkotók lényegesen alacsonyabb értéket adtak meg: 5,74. A határon túli alkotók lényegesen magasabb számot adtak meg: 7,54.

21. A művésztelepen be tudom fejezni a korábbi terveimet: 5,91. Alacsonyabb értéket (4,8) azok az alkotók adták, akik *faluban* végzik tevékenységüket. Alacsonyabb értéket (4,83) adtak meg a művészeti iskolát nem végzett alkotók. Az 5-nél több művésztelepen részt vevő alkotók kisebb értéket adtak meg: 5,13. Az elmúlt két évben 1 művészeti díjat kapott alkotók alacsonyabb értéket adtak meg: 5,7. Kisebbségi értéket (5,06) adtak meg a csak művészeti középiskolát végzett alkotók.

22. Új technikákat, módszereket ismerhetek meg: 7,26. Magasabb pontszámot (7,84) adtak meg a 35 év alatti alkotók. Alacsonyabb számot (6,57) adtak meg a művészeti iskolát nem végzett alkotók. Magasabb mérőszámokat adtak meg (8) azok az alkotók, akik csak művészeti középiskolát végeztek. Magasabb értéket (7,88) adtak meg az egyéb jövedelemszerző tevékenységet is folytató alkotók. Magasabb értéket (7,87) adtak meg a határon túli alkotók. Magasabb értéket adtak meg (7,84) azok az alkotók, akik még nem kaptak szakmai díjakat, és magasabb értéket (7,98) adtak meg azok az alkotók is, akik az elmúlt két évben csak 1 művészeti díjat kaptak. Alacsonyabb értéket (6,38) jelöltek meg azok az alkotók, akik 5-nél több művésztelepen vettek

részt az elmúlt két évben. Magasabb értéket (7,9) adtak meg azok az alkotók, akik *havonta többször* látogatnak kortárs képzőművészeti kiállítást.

23. Új ismeretekre tehettek szert: 7,82. Magasabb értéket adtak meg (8,51) a 35 év alatti művészek. Nagyon magas átlagértéket (8,5) adtak meg azok az alkotók, akik csak művészeti *középiskolát* végeztek. Magas átlagértéket adtak meg (8,05) azok az alkotók, akik az elmúlt két évben csak 1 *művésztelepen* vettek részt.

24. Újfajta emberi kapcsolatokkal találkozhatok: 9,03. Magasabb mérőszámot jeleztek (9,5) a csak művészeti *középiskolát* végzetek.

25. Alaposabban ismerhetem meg művésztársaimat: 9,16. Alacsonyabb mérőszámot (8,58) adtak meg azok a művészek, akik *faluban* végzik alkotótevékenységüket. Alacsonyabb mérőszámot adtak meg (8,65) azok az alkotók, akik *nem végeztek* művészeti iskolát. Lényegesen alacsonyabb mérőszámot (8,2) adtak meg a *főiskolát* végzett alkotók. Az 5-nél több művésztelepre járók alacsonyabb értékeket adtak meg (8,13).

26. A későbbiekre nézve előnyösebb kapcsolatokat építhetek ki: 7,64. A 35 évnél fiatalabb alkotók jóval magasabb átlagértéket adtak meg (8,59). Lényegesen alacsonyabb mérőszámot adtak meg (6,91) azon alkotók, akik a *falvakban* végzik tevékenységüket. Lényegesen magasabb mértékszámot adtak meg (8,27) az *átlagos* jövedelemmel rendelkező művészek. Alacsonyabb értéket (6,91) adtak meg azok a művészek, akik *nem végeztek* művészeti iskolát. Meglepően magas átlagot jelöltek meg (8,94) a csak művészeti *középiskolát* végzett alkotók. Magasabb értékeket adtak azok az alkotók, akiknek az elmúlt két évben *sikertelenek* voltak a pályázatai (8,10). Nagyobb értékeket adtak meg azok a művészek, akiknek az elmúlt két évben *nem volt csoportos kiállítása* (6,67).

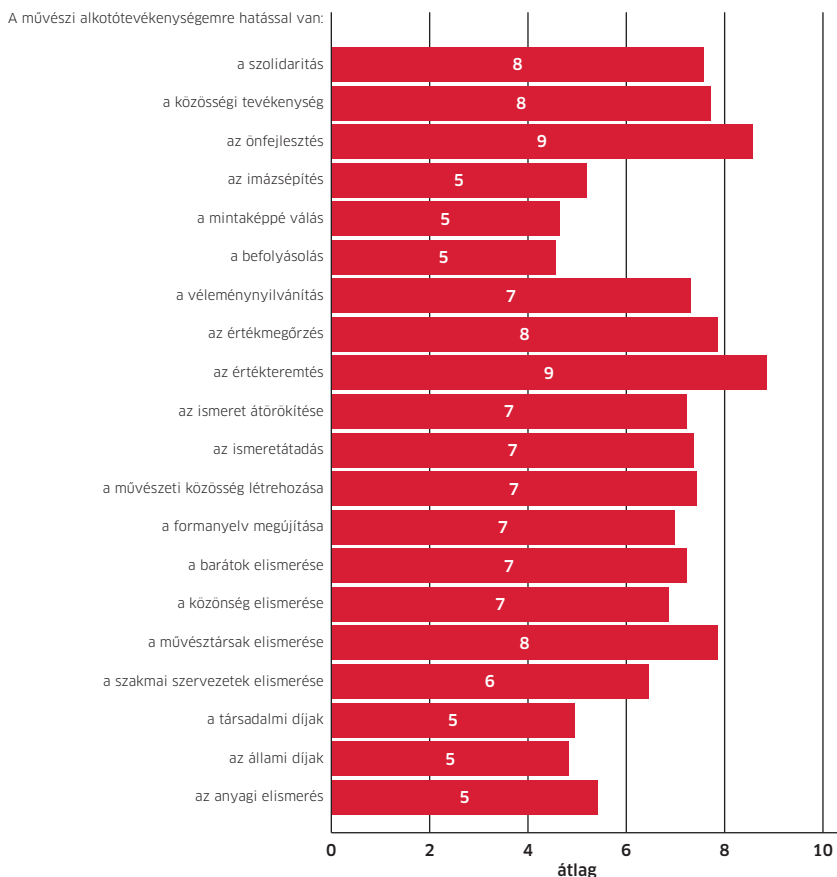
27. A művésztelepen eltöltött idő emelheti művészi megítélésemet: 7,3. A 35 év alatti alkotók az átlagnál magasabb indexszámot adtak meg erre a kérdésre (8,1). A művészeti iskolát *nem végzett* alkotók jóval alacsonyabb értékeket jelöltek meg (6,26). A csak *középiskolát* végzett alkotóknál kiugróan magas az átlag (8,78). A *határon túli* alkotók magasabb indexszámot adtak meg (8,08). Azok a művészek, akiknek *nem volt* az elmúlt két évben csoportos kiállítása, alacsony értékszámot adtak meg (6,67).

28. Közösségben jobban tudok alkotni: 5,61. A 35 év alatti művészek adták a legmagasabb értékszámot meg (6,46). A *megyeszékhelyen* alkotó művészet magasabb értékeket adtak meg (6,33). A művészeti iskolát *nem végzett* résztvevők alacsonyabb értéket adtak meg (4,75). Azon művészek, akik *nem folytatnak* egyéb jövedelemszerző tevékenységet, alacsonyabb értéket adtak meg (4,88). Azok az alkotók, akik nem kaptak a pályafutásuk alatt művészeti díjat, magasabb értékszámokat adtak meg (6,02). Azok az alkotók, akik *nem tagjai* művészeti szervezeteknek, magasabb indexszámot adtak meg (6).

29. Fontosak számomra az azonnali szakmai visszajelzések: 6,53. A 35 évnél fiatalabb alkotók magasabb értékeket adtak meg (7,23). Az átlagnál magasabb jövedelemmel rendelkezők alacsonyabb értékeket adtak meg (6,04). A művészeti iskolát *nem végeztek* alacsonyabb értékeket adtak meg (5,96). A *főiskolát* végzett alkotók alacsonyabb értékeket adtak meg (5,72). A művészeti díjjal *nem rendelkezők* magasabb értékeket adtak meg (7,02). Azok az alkotók, akik az elmúlt két évben 5-nél több művésztelepen vettek részt, magasabb értékeket adtak meg (7,5). Azok a művészek, akiknek az elmúlt két évben 5-nél több egyéni kiállítása volt, magasabb értékeket adtak meg (7,5). Azok az alkotók, akiknek az elmúlt két év során *nem volt csoportos kiállításuk*, alacsonyabb értéket adtak meg (5,33).

30. Művésztelepen jobban érzem magam, mint a mindennapi életben: 6,94. A 35 évnél fiatalabb művészek magasabb értéket adtak meg (7,77). A művészeti iskolát *nem végeztek* alacsonyabb értékeket adtak meg (6,12). Azok az alkotók, akiknek az elmúlt két évben 1 önálló kiállításuk volt, magasabb értéket adtak meg (7,34), és szintén magasabb értéket adtak meg azok az alkotók, akiknek *nem volt egyéni kiállítása* (7,35). Azok a művészek, akiknek csak 2 csoportos kiállításuk volt az elmúlt két évben, magasabb értékeket adtak meg (7,97). Azok a művészek, akik *nem végeznek* egyéb művészeti tevékenységet, magasabb értéket adtak meg (7,29).

Értékpreferencia

42

A művészi alkotótevékenységemre hatással van:

31. Az anyagi elismerés: 5,32. A 36 és 60 év közötti korosztály magasabb értékeket adott meg (6,4), a 60 év fölötti korosztály pedig jóval alacsonyabbat (4,36). A *falvakban* tevékenykedő alkotók lényegesen kisebb átlagot adtak meg (4,46). A művészeti iskolai végzettséggel nem rendelkezők alacsonyabb értékeket adtak meg (3,91). Azok a művészek, akik csak 1 művésztelepen vettek részt az elmúlt két évben, kisebb indexszámot adtak meg (4,61), az 5 művésztelepnél többet részt vevők is alacsonyabbat jelöltek (4,88). Azok a művészek, akiknek az elmúlt két évben 5-nél több kiállítása volt, jóval magasabb értékeket adtak meg (6,5). Azok a művészek, akiknek az elmúlt két évben *nem volt csoportos kiállításuk*, lényegesen alacsonyabb értéket adtak meg (4).

32. Az állami díjak: 4,84. Az átlagosnál *magasabb* jövedelemmel rendelkező alkotók magasabb értékeket adtak meg (5,54). A művészeti iskolai *végzettséggel nem rendelkező* alkotók lényegesebb kisebb értéket adtak meg (3,5). Azok az alkotók, akik az elmúlt két évben csak *1 művésztelepen* vettek részt, kisebb értékszámot adtak meg (4,27). A szakmai *díjjal rendelkező* alkotók magasabb értékeket adtak meg (5,3), a szakmai díjjal *nem rendelkezők* jóval átlag alatti értéket adtak meg (3,28). Az *5-nél több* szakmai díjjal rendelkezők magasabb értéket adtak meg (5,39). Az elmúlt két évben *sikeresen* pályázó alkotók magasabb értéket adtak meg (5,52). Azok a művészek, akiknek az elmúlt két évben *5-nél több* egyéni kiállításuk volt, nagyon magas értéket adtak meg (7,3). Azok az alkotók, akiknek az elmúlt két évben *nem volt csoportos kiállításuk*, alacsonyabb értéket adtak meg (3,44).

33. A társadalmi díjak: 4,88. Azok az alkotók, akik *falvakban* végzik tevékenységüket, alacsonyabb indexszámot adtak meg (4,32). A *magasabb* átlagjövedelemmel rendelkező művészek magasabb értékszámot adtak meg (5,54). A művészeti iskolát *nem végeztek* alacsonyabb indexszámot jeleztek (3,95). A csak művészeti *középiskolát* végzett művészek alacsonyabb értéket adtak meg (3,94). Azok a művészek, akik *nem kaptak* eddig szakmai díjakat, alacsonyabb mérőszámot adtak meg (3,39). Az *5-nél több* díjjal rendelkező művészek magasabb indexszámot jeleztek (5,55). Azok a művészek, akiknek az elmúlt két évben *5-nél több* kiállításuk volt, nagyon magas értékeket adtak meg (8,13).

34. A szakmai szervezetek elismerése: 6,56. Azok az alkotók, akik csak művészeti *középiskolai* végzettséggel rendelkeznek, alacsonyabb értéket adtak meg (5,67). A szakmai *díjjal rendelkezők* alacsonyabb értéket adtak meg (5,63), az *5-nél több* díjjal rendelkezők pedig magasabbat (7,16). Az elmúlt két évben *sikertelenül* pályázó alkotók erre a kérdésre magasabb értéket adtak meg (7,18). Azok az alkotók, akik *nem tagjai* szakmai szervezeteknek, alacsonyabb indexszámot adtak meg (5,67). Az elmúlt két évben *5-nél több* egyéni kiállítással rendelkezők magasabb értéket adtak meg (8,62).

35. A művésztszak elismerése: 7,91. A tevékenységüket *megyeszékhelyen* végző művészek magasabb indexszámot adtak meg (8,3). Az átlagnál *magasabb* jövedelemmel rendelkező művészek magasabb értéket adtak meg (8,35). A művészeti iskolát *nem végeztek* alkotók magasabb indexszámot adtak meg (8,67). Azok az alkotók, akiknek az elmúlt két évben *nem volt csoportos kiállítása*, alacsonyabb indexszámot adtak meg (7,11).

36. A közönség elismerése: 6,85. A nőnemű művészek magasabb indexszámot adtak meg (7,2). A csak művészeti *középiskolát* végzett alkotók magasabb indexszámot adtak meg (7,44). A külföldi művészek magasabb értéket adtak meg (7,11). Az elmúlt két évben *sikertelenül* pályázó művészek magasabb értékeket adtak meg (7,25). Az elmúlt két évben *5-nél több* egyéni kiállítással rendelkező művészek magasabb értékeket adtak meg (8,75). Az elmúlt két évben *csoportos kiállítással nem rendelkező* művészek lényegesebb alacsonyabb indexszámot adtak meg (5,44).

37. A barátok elismerése: 7,25. A megyeszékhelyen alkotó művészek magasabb indexszámot adtak meg (7,69). A főiskolát végzett alkotók alacsonyabb indexszámot adtak meg (6,56). Az elmúlt két évben *sikertelen* pályázatot benyújtó alkotók magasabb értékszámot adtak meg (7,73). Az elmúlt két évben *5-nél több* egyéni kiállítással rendelkező művészek magasabb értékeket adtak meg (8,63). Azon alkotók, akiknek *nem volt* az elmúlt két évben csoportos kiállításuk, alacsonyabb értékszámot adtak meg (6,67).

38. A formanyelv megújítása: 7,05. A fővárosban alkotó művészek magasabb indexszámot adtak meg (7,61), míg a falvakban alkotó művészek alacsonyabbat (6,57). Az átlagnál *magasabb* jövedelemmel rendelkező művészek alacsonyabb indexszámot adtak meg (6,65). Azok a művészek, akik *nem rendelkeznek* iskolai végzettséggel, alacsonyabb értékeket adtak meg (6,52), a főiskolát végzett művészek is alacsonyabb indexszámot jeleztek (6,5). A csak 1 díjban részesült alkotók alacsonyabb értéket jeleztek (6,55). A *sikeresen* pályázó művészek magasabb értéket jeleztek (7,54), és a *nem pályázó* művészek pedig alacsonyabbat (6,61). Az elmúlt két évben *5-nél több* egyéni kiállítással rendelkező művészek magasabb értékeket adtak meg (7,75). Az elmúlt két évben *1 csoportos kiállítással* rendelkezők alacsonyabb értéket adtak meg (6,4). Azok az alkotók, akik az elmúlt két évben *havonta többször* látogattak kortárs képzőművészeti kiállítást, magasabb értéket jelöltek meg (7,55).

39. A művészeti közösség létrehozása: 7,41. A 35 év alatti művészek magasabb indexszámot jeleztek (7,88). Azok a művészek, akik *nem végeztek* művészeti iskolát, alacsonyabb értéket jeleztek (6,83). Azok a művészek, akik *nem folytatnak* egyéb jövedelemszerző tevékenységet, alacsonyabb mérőszámot adtak meg (6,87). A *határon túli* alkotók magasabb indexértéket adtak meg (7,91). Azok a művészek, akik *4-nél több művésztelepen* vettek részt az elmúlt két évben, magasabb értéket adtak meg (8,2). Azok a művészek, akik csak 1 szakmai díjat kaptak pályafutásuk során, alacsonyabb indexszámot jeleztek (6,8). Az elmúlt évben *sikertelenül* pályázó művészek magasabb értéket adtak meg (8,15). Az elmúlt két évben *5-nél több* egyéni kiállítással rendelkező művészek magasabb értékeket adtak meg (8,25). Azok a művészek, akiknek az elmúlt két évben *5-nél több* csoportos kiállításuk volt, magasabb mérőszámot adtak meg (7,78). Azok a művészek, akik *havonta többször* járnak kortárs kiállításra, magasabb értéket adtak meg (7,88).

40. Az ismeretátadás: 7,39. Azok, akik *nem végeztek* művészeti iskolát, alacsonyabb indexszámot adtak meg (6,7). A *határon túli* alkotók magasabb értéket adtak meg (7,9). Az elmúlt két évben *5-nél több* egyéni kiállítással rendelkező művészek magasabb értékeket adtak meg (8,25).

41. Az ismeret átörökítése: 7,27. Azok, akik *nem végeztek* művészeti iskolát, alacsonyabb indexszámot adtak meg (6,7). A *határon túli* alkotók magasabb indexszámot adtak meg (7,83). Az elmúlt két évben *5-nél több* egyéni kiállítással rendelkező művészek magasabb értékeket adtak meg (7,88). Azok a művészek, akik *falvakban* tevékenykednek, alacsonyabb indexszámot adtak meg (6,74). Azok a művészek, akiknek *1 csoportos kiállításuk* volt az elmúlt két évben, alacsonyabb indexet adtak meg

(6,55), és akiknek *nem volt* csoportos kiállításuk, szintén alacsonyabb értéket adtak meg (6,78). Azok a művészek, akik *havonta többször* járnak kortárs képzőművészeti kiállításra, magasabb indexszámot adtak meg (7,79).

42. Az értékteremtés: 8,9. A tevékenységüket egyéb *városokban* végzők kiemelkedően magas indexet adtak meg (9,61). Az egyéb jövedelemszerző tevékenységet *nem végző* alkotók magasabb értékeket adtak meg (9,3). A *határon túli* alkotók magasabb indexszámot adtak meg (9,6). Az 1 művészeti *díjjal* rendelkezők lényegesen alacsonyabb értéket adtak meg (7,82). Azok az alkotók, akiknek *nem volt* az elmúlt két évben csoportos kiállítása, alacsonyabb indexszámot adtak meg (7,38), illetve szintén alacsony indexszámot adtak meg azok az alkotók is, akiknek csak 1 csoportos kiállításuk volt (7,87).

43. Az értékmegőrzés: 7,9. A csak *középiszkolát* végzettek magasabb értéket adtak meg (8,35). Azok az alkotók, akik 1 szakmai *díjat* kaptak, alacsonyabb indexet adtak (7,33). Az elmúlt két évben *sikertelenül* pályázó művészek magasabb indexszámot adtak meg (8,3). Azok a művészek, akik *nem tagjai* a művészeti szervezeteknek, alacsonyabb indexszámot adtak meg (7,25). Akik az elmúlt két évben *5-nél több* csoportos kiállításon vettek részt, magasabb indexszámot adtak meg (8,28).

44. A véleménynyilvánítás: 7,27. A *60 év fölötti* művészek alacsonyabb indexszámot adtak meg (6,71). Azok a művészek, akik *falvakban* végzik tevékenységüket, alacsonyabb értékeket adtak meg (6,78). A művészeti iskolákat *nem végzett* alkotók alacsonyabb indexszámot adtak meg (6,64), a *főiskolát* végzettek is alacsonyabb értéket adtak meg (6,72). Azok, akik *5-nél több* művészeti díjat kaptak, alacsonyabb értéket adtak meg (6,76).

45. A befolyásolás: 4,5. Azok, akik *megyeszékhelyen* folytatják művészeti tevékenységüket, magasabb indexszámot adtak meg (5,2). A művészeti iskolát *nem végzők* jóval alacsonyabb indexszámot adtak meg (3,6). A *határon túli* alkotók magasabb indexszámot adtak meg (5,19). A szakmai *díjjal nem rendelkező* alkotók alacsonyabb értéket adtak meg (3,86). Az elmúlt két évben *5-nél több* egyéni kiállítással rendelkező művészek magasabb értékeket adtak meg (6).

46. A mintaképpé válás: 4,57. A művészeti iskolát *nem végzett* alkotók alacsonyabb indexet adtak meg (3,77). Az elmúlt két évben *4-nél több* művésztelepen részt vevő alkotók az átlagnál magasabb indexet adtak meg (5,16). A *díjjal nem rendelkező* művészek az átlagnál alacsonyabb értékeket adtak meg (3,92). Az elmúlt két évben *sikeres* pályázatot beadott alkotók magasabb indexszámot közöltek (5,29). Az elmúlt két évben *5-nél több* egyéni kiállítással rendelkező művészek magasabb értékeket adtak meg (6,38). Azok az alkotók, akiknek az elmúlt két évben *nem volt csoportos kiállításuk*, alacsonyabb indexszámot adtak meg (3,89), és azok a művészek pedig, akiknek 1 csoportos kiállításuk volt ugyanebben az időszakban, magasabb értéket jelöltek meg (5).

47. Az imázsépítés: 5,1. A művészeti végzettséggel nem rendelkező alkotók alacsonyabb indexszámot adtak meg (4,5). A határon túli művészek magasabb értéket adtak meg (5,7). Az elmúlt két évben 1 művésztelepen részt vevő alkotók alacsonyabb indexszámot adtak meg (4,6), míg a 4-nél több művésztelepen részt vevők magasabbat (5,68). A sikertelenül pályázó művészek magasabb értékeket adtak meg (5,65). Az elmúlt két évben 5-nél több egyéni kiállítással rendelkező művészek magasabb értékeket adtak meg (6,38). Azok a művészek, akiknek az elmúlt két évben nem volt csoportos kiállítás, magasabb indexszámot adtak meg (5,89).

48. Az önfejlesztés: 8,56. A 60 év fölötti művészek alacsonyabb értéket adtak meg (7,88). Az átlagnál magasabb jövedelmű művészek alacsonyabb indexszámot adtak meg (8,04). A művészeti iskolát nem végzett művészek alacsonyabb értéket adtak meg (7,82). A külföldiek magasabb indexszámot adtak meg (9,07). A sikertelenül pályázó alkotók magasabb értéket adtak meg (9,1). Az elmúlt két évben 5-nél több egyéni kiállítással rendelkező művészek alacsonyabb értékeket adtak meg (8).

49. A közösségi tevékenység: 7,68. A főiskolát végzettek alacsonyabb indexszámot adtak meg (7,08). Azok a művészek, akik nem kaptak pályafutásuk során művészeti díjakat, magasabb értékeket adtak meg (8,1), az 5 díjnál többet kapó alkotók is magasabb értékeket adtak meg (8,27). Az elmúlt két évben 5-nél több csoportos kiállításon részt vevők magasabb értéket adtak meg (8,09).

50. A szolidaritás: 7,61. Az 1 díjat kapott művészek alacsonyabb indexszámot adtak meg (7,07), míg az 5 díjnál többet kapott alkotók magasabbat (8,28). Azok a művészek, akik nem tagjai művészeti szervezeteknek, alacsonyabb értéket adtak meg (7,12). Azok a művészek, akik az elmúlt két évben 2-5 csoportos kiállításon vettek részt, meglepően alacsony indexet adtak meg (6,95). Azok a művészek, akik az elmúlt két évben havonta többször látogattak kortárs képzőművészeti kiállítást, magasabb indexszámot adtak meg (8,1).

Összefoglaló

A korábbi felmérések, valamint hipotéziseink és tapasztalataink alapján egy művésztelep optimálisan, hatékonyan akkor tudja megvalósítani a céljait, ha rendelkezik megfelelő infrastrukturális, pénzügyi, dologi és személyi feltételekkel, valamint meg tudja felelni a résztvevő művészek, illetve a társadalmi környezet elvárásainak. Ezeket a tényezőket figyelembe véve értékeljük a rendelkezésre álló adatainkat.

A művésztelepi mozgalomban paradigmaváltás zajlik, amely pénzügyi oldaláról már észlelhető volt N. Mészáros Júlia 2017-ben végzett felméréseiben. Lényegesen szélesebbek lettek a művésztelepek céljai, felvállalnak olyan feladatokat, amelyek korábban nem voltak jellemzőek a művésztelepekre, ezáltal a társadalmi igények alapján hiánypótló feladatokat látnak el. Ezeket a tevékenységeket három csoportba tudjuk összegyűjteni: művészetközvetítés, oktatás, művészeti élet szervezése:

1. Művészetközvetítési tevékenységek: művészeti workshopok, képzőművészeti kultúra szélesebb körben történő bemutatása, kortárs képzőművészet megjelentetése a mindennapi életben, a kortárs művészet elfogadtatása, művészeti konferencia szervezése, költői est, openstúdió, könyvek és publikációk megjelentetése.

2. Oktatási tevékenységek: művészeti workshopok, esztétikai nevelés, művészeti táborok szervezése, művészeti tanfolyamok szervezése, kreatív foglalkozás, design-projekt, tehetség gondozás.

3. Művészeti élet szervezése: kiállítások szervezése, művészeti táborok szervezése, bemutatkozási lehetőségek biztosítása alkotók számára, művészeti kutatás segítése, fesztiválszervezés, településfejlesztés, vidékfejlesztés, kortárs képzőművészet megjelentetése a mindennapi életben.

Ezek a feladatok, amelyeket pluszban látnak el, a hagyományos tevékenységük mellett pótló funkciók, ugyanis állami, önkormányzati feladatokat vállalnak át a nagy társadalmi intézményektől. A település adottságától függően ezek a tevékenységek igen gyakran csak a művésztelepek szervezésében valósulnak meg. Ebben a tekintetben pótolhatatlanok a művésztelepek által kezdeményezett, szervezett és lebonyolított, művészeti élethez kapcsolódó tevékenységek.

Infrastrukturális, dologi, pénzügyi és személyi feltételek számbavétele

Itt is érdemes felhasználnunk N. Mészáros Júlia 2017-es vizsgálatának eredményeit. Ezeket az eredményeket hasonlítjuk össze a 2020-ban felvett adatokkal. A két kutatás nem fedi le teljesen egymást, de vannak olyan részek, amelyek összehasonlíthatók és összehasonlíthatók. N. Mészáros Júlia kutatásának eredményei és megállapításai helytállóak a mai napig is. Kutatásai alapján 196 000 Ft/főre tehető az az összeg, amelyek egy művésztelep működéséhez szükségesek. Amennyiben nemcsak a közvetlen művésztelepen való alkotást vesszük figyelembe, hanem a többi összetevőt is, ez az összeg 686 000 Ft-ra emelkedik átlagban. Ebben már benne vannak a tanulmányi kirándulások, a kulturális programok, a műtárgynyilvántartás, a műtárgygondozás,

valamint a keretezés, üvegezés és az installálás költségei. Itt kell megjegyezni, hogy N. Mészáros Júlia számításai alapján egy átlagos művésztelepen 6 140 000 Ft értékben hagynak ott, illetve adományoznak műalkotásokat a részt vevő művészek. Kutatásai alapján N. Mészáros Júlia a következőkben látja a művésztelepek problémáit: kevés a pályázati forrás; a pályázati források nincsenek elkülönítve; új művészeti tevékenységhez új műhely, új anyag, új eszköz kell; amortizálódtak a nyilvántartás és a dokumentálás eszközei; nem megfelelő, elégtelen, vagy nincs műtárgyraktár; szükséges a meglévő műhelyek fejlesztése, bővítése; nincs elég bemutatkozási lehetőség az adott településeken; nincs állandó alkalmazott, ha van, nem elég; bizonytalan a büdzsé, nem lehet színvonalasan tervezni. N. Mészáros Júlia összegyűjtötte azokat a problémákat is, amelyek gátolják ezen problémák megoldását:

- szemlélet szintjén: a művésztelepek egyoldalú értékelése, érdekesítés, értéktévesztés, a komplex látásmód hiánya, társadalmi elismertség hiánya;
- valamint finansiális okok szintjén: a támogatási rendszer fogyatékoságai, a pályázható források elégtelenségei, a magántámogatások fejletlensége, a bevételi lehetőségek korlátozottsága, a lobbitevékenység hiánya a legfelsőbb döntéshozóknál, elméleti szakemberek hiánya a művésztelepeken.

Kutatásunk felhívja a figyelmet arra, hogy ezek a tényezők továbbra is fennállnak, hatásuk nem változott a három év alatt, a problémák nem oldódtak meg, hanem tovább bonyolódtak. A problémák a következőkkel egészültek ki: ösztöndíjak hiánya; honoráriumok hiánya; utazási költségek hiánya; a bérleti díjak jelentős emelkedése; egyre jobban függenek a művésztelepek a pályázatoktól, hiszen érdemi szponzort nagyon kevés helyen tudtunk felfedezni, saját bevétel mindössze 6 művésztelepnél volt felmutatható; csökkentek a pályázati lehetőségek, szinte egyetlen művésztelepnél sincs meg az anyagi biztonság; a pályázatok bizonytalansága; nőtt az anyagi támogatás hiánya; egyre jobban érződik a politika befolyásoló szerepe a pályázatok elbírálásakor.

Az infrastrukturális feltételek számbavételekor újabb problémák merültek fel: műtárgyszállítás nem megfelelő, esetlegessége; a művésztelepi katalógusok rendszeres megjelenésének finansiális akadályai; a művészeti eszközök beszerzésének költségei; nagyon komoly problémát okoz a szállás és a műterem folyamatos fenntartása, hiszen csak 11 esetben talákoztunk saját tulajdonú helyiségekkel, épületekkel, egyéni tulajdonban mindössze 1 van; hiányoznak az állandó helyszínek, telephelyek, műhelyek, raktárak; az állandó saját tér hiánya több művésztelepnél is megfigyelhető.

A dologi feltételeknél is több problémát térképeztünk fel, a 2017-es felméréshez képest egyes problémák súlyosbodtak is: ide tartoznak elsősorban a szállás költségei; az étkezés költségei és a művészeti alapanyagok költségei. Hiányoznak, vagy nem elégségesek: a felszerelések; szinte sehol nem jut anyagi forrás a fejlesztésre, felújításra; a műtárgyak és a művészeti eszközök szállítása nagyon nehezen megoldható feladatok közé tartozik.

A személyi feltételek oldaláról súlyosbodott a helyzet, rendkívül kevés helyen, mindössze 8 helyen talákoztunk fizetett alkalmazottakkal; hiányoznak a médiaszakemberek, művészettörténészek, esztéták, kurátorok, PR-szakemberek, adminisztratív, pályázatíró szakemberek, és a takarító személyzet sem kellőképpen megoldott. To-

vábbra is megfigyelhető az a tendencia, hogy a művésztelepek szervezéséhez, rendezéséhez, lebonyolításához szükséges szakemberek döntő része társadalmi munkában, önkéntesen, fizetség nélkül látja el a fenti problémák fémjelezte egyre nehezebb feladatát.

A művésztelepek működésének fontos feltétele, hogy milyen kapcsolatrendszerrel működik, ezek a kapcsolatok pozitív vagy negatív irányba befolyásolják a művésztelepek hatékonyságát. Meg kell állapítanunk, hogy a művésztelepek jelentős részének nincs kapcsolata a művészeti szervezetekkel, még kevesebb kapcsolat lelhető fel a művésztelepek és a művészeti oktatásban részt vevő intézmények között. Ebben a tekintetben rejtőzködőknek tekinthetők a művésztelepek. Nagyon fontos kapcsolatnak tartom a civil szervezetekkel való együttműködéseket, hiszen a helyben működő civil szervezetek adják a helyiekkel való kapcsolattartás meghatározó szintjét. Azok a művésztelepek, amelyek nem civil szervezetként működnek, alig-alig tartanak kapcsolatot ezekkel a szervezetekkel. Meglepődve tapasztaltuk, hogy az egyik művésztelep-vezető szerint nincs is szükség ezekre a kapcsolatokra, mert ezek csak gátló tényezőként jelennek meg, nem pedig segítőként, ahogyan a művésztelepek másik részének esetében. A művésztelep megítélésében igen nagy szerepet játszanak a helyi elit képviselői, a helyi amatőr művészek és a helyi műpártolók. Az a kép, amely egy művésztelepről kialakul a településen vagy egy kisebb lokális régióban, nagy mértékben a fentebb felsoroltak véleményétől függ. A művésztelepek egynegyede egyáltalán nem áll kapcsolatban ezekkel a személyekkel, így nem is várható el egy pozitívabb kép kialakulása a településen a művésztelepről. A formálisan működő önkormányzati intézmények, társadalmi szervezetek, pártok és egyházak meghatározó szerepet játszanak a finansiális döntésekben, a formális és informális lehetőségek alakításában. Ezért véleményünk szerint rendkívül fontos lenne ezen szervezetekkel való folyamatos kapcsolattartás és kommunikáció. Ebből a szempontból igen meglepő, hogy a vizsgált művésztelepek alig több mint fele ápol ilyen kapcsolatokat. Ezen kapcsolatok jelentős része az önkormányzatokhoz kötődik. 5 művésztelep semmilyen kapcsolattal nem rendelkezik, ami feltételez egyfajta elzárkózást. A művésztelep-vezetők helyi szinten nem említettek meg pártokkal való formális kapcsolatot, hárman pedig kijelentették, hogy nem is kívánnak formális kapcsolatot létrehozni pártokkal, amely bizonyos fokig érthető is.

A társadalmi környezettel való kapcsolattartás meghatározó színtere a média. A mai információs társadalomban elengedhetetlenek a médiával való folyamatos kapcsolattartáson alapuló együttműködések. Ezért meglepő, hogy 3 művésztelep-vezető jelezte, hogy semmilyen kapcsolatuk nincs sem a helyi, sem a regionális, sem az országos médiánál. A művésztelepek nagy része folyamatos kapcsolatban van a médiával, valamivel kevesebb mint felük jónak és kiválónak tekinti kapcsolatukat. Olyan művésztelep is akad, ahol a helyi konfliktusok miatt ez a kapcsolat negatív. A személyes kapcsolatok és az önbemutatók szintjén jelentős szerepe van a honlapoknak. A művésztelepek nagyobb része, több mint fele, nem él ezzel a lehetőséggel, míg egy kisebb részük nemcsak honlappal rendelkezik, hanem azok naprakészségére is ügyelnek. A mai világban a közösségi oldalakon való jelenlét „legalizálja” a tevékenységeket. Ezen kapcsolattartási forma rendkívül látványos, gyors és állandó kapcsolatot feltételez vagy valósít meg. Sajnos a művésztelepek közel egyharmada nem él ezekkel a lehető-

ségekkel semmilyen formában. A művésztelepek jó része több közösségi oldalon is megjelenik, sőt saját szerkesztésű online újsággal is kommunikálnak. Különösen fontos napjainkban az online kommunikáció, hiszen a pandémiahelyzet miatt a személyes kapcsolaton alapuló fórumok működése ellehetetlenült.

A tanulmány korábbi szakaszában már említettem, hogy a művésztelepek korábbi funkciói kibővültek. Az egyik ilyen irány a művészetkutatás. A művésztelepi programok és a művészetkutatás kapcsolatáról kérdeztük a művésztelep-vezetőket, akik erről igen eltérő válaszokat adtak. Egy részük javaslatokat is fogalmazott meg. Többségük igen fontosnak és lényegesnek tartja, a fejlődés lehetőségét látja bennük. Meglepő módon két művésztelep-vezetőnek erről egyáltalán nincs tudomása, sőt, az egyik művésztelep-vezető lesújtó véleményét fejtette ki a művészeti kutatásokról. Rákérdeztünk a kutatásban az országos Symposion-találkozó fontosságára, a döntő többség fontosnak itéli meg ezt a szakmai fórumot, bár érdekes módon két művésztelep-vezető nem tudja megítélni ezek szerepét, két művésztelep-vezető pedig nem vett részt ilyen találkozókön. A 2017. február 18-ai XXV. Országos Symposion-találkozó zárodokumentuma, amely igen fontos megállapításokat tett, csak a művésztelep-vezetők körülből fele által ismert. Ez azért is meglepő, mert létfontosságú lenne számukra ezen dokumentum ismerete és felhasználása tevékenységükben. Néhányan szkepticizmusuknak adtak hangot a dokumentum hatásának tekintetében. A művésztelep-vezetők a dokumentum tartalmi elemeire nem reflektáltak, így a jelen tanulmányban sem tudjuk megállapítani, hogy mely elemei azok, amelyek szkepticizmusuknak okai.

A művésztelepek számára rendkívül fontos, hogy országos kiállításokon mutathassák be tevékenységük eredményeit. A kiállítások gyakoriságának igényére voltunk kíváncsiak. A művésztelep-vezetők nagyon széles időintervallumot jelöltek meg az évente, kétevente, háromévente, öt-nyolc évente, tíz-tizenöt évente javasolt intervallumok között. Nyilvánvaló, hogy e mögött a műfajbeli és az anyagi tényezők játsszák a legfontosabb szerepet.

Rákérdeztünk a támogatott bilaterális kapcsolatok meglétére, illetve lehetőségeire. A válaszolók körülből egynegyede meglepő módon nem tudott válaszolni erre a kérdésre sem pro, sem kontra módon.

Arra a kérdésre, hogy szükség lenne-e egy önálló művésztelepi munkát sokkal jobban értő, támogató tagozatra vagy kuratóriumra, a művésztelep-vezetők kétharmada válaszolt igennel, ami azt jelenti, hogy nem elégedettek a jelenleg működő rendszerrel. Születtek meglepő válaszok is, ketten ezt nem tudták eldönteni, míg néhányuk szerint erre nincsen szükség. Tettek javaslatokat is a létesítendő grémiummal kapcsolatban: a leendő grémium döntéshozó joggal rendelkezzen; központosítás nélkül működjön; gyakorlati és elméleti szakemberek vegyes társaságából álljon és alulról szerveződjön.

Tanulmányunk korábbi szakaszában már említettük, hogy egy művésztelep működését, annak hatékonyságát meghatározzák a környezeti, társadalmi elvárások. Ezeket a társadalmi elvárásokat a művésztelep-vezetők meglátásai alapján vizsgáltuk, ebből következik, hogy lehetnek ettől eltérő társadalmi elvárások is. Ezek az elvárások a következők: legyenek a művésztelep végén kiállítások; elvárják a produktív működést; legyen egy szellemi épülés; legyen egy látható, folyamatos munka; a természettel

való együttélés kerüljön bemutatásra; legyen újdonság; legyen lehetőség az átjárásra az amatőr és a magas művészet között; biztosítson szórakozási lehetőséget; a művészek folyamatos jelenléte; a művészek megmutatkozása; elvárják a művésztelepen megismert alkotók visszatérését; a művésztől aktivitást, folyamatos kommunikációt, hitelességet és őszinteséget várnak; elvárják még a település jó hírének terjesztését; a település művészeti fejlesztését; a lokális térség fejlesztését; értékteremtést; közösségépítést; értékörzést és a kultúra gazdagabbá tételét. Az átlagtól eltérő módon több művésztelep-vezető nem tudott választ adni arra a kérdésre, hogy szerinte mit vár el a társadalmi környezete a művészteleptől, és négy művésztelep-vezető szerint a társadalmi környezet semmit nem vár el tőlük. Valószínű, hogy ezeket a véleményeket a korábbi, esetleg folyamatos negatív visszajelzések okozzák.

N. Mészáros Júlia korábbi kutatásában nem szerepelt a művészek motivációinak vizsgálata, de a teljes kép kialakításához fontosnak tartottuk, hogy kérdőíven keresztül megkérdezzük a 2020-ban a művésztelepen alkotó művészeket arról, hogy melyek azok a tényezők, amelyek meghatározzák, befolyásolják őket a művésztelepre járásban. A válaszokat 1-től 10-ig terjedő skálán lehetett az alkotóknak értékelni, ahol 1 a „legkevésbé értek vele egyet”, 10 pedig a „maximálisan egyetértek vele” értéket jelentette. A válaszok átlagértékei meghaladták az 5-öt, azaz inkább a kérdésekkel egyetértő válaszok érkeztek. A válaszokat a tanulmány jelen fejezetében az átlag szerinti emelkedő sorrendi értékben soroljuk fel:

Azért járok művésztelepre, mert közösségben jobban tudok alkotni (5,61). Minden művész egyénileg alkot, de a közösség légköre folytán intenzívebb munkát tud végezni.

Azért járok művésztelepre, mert anyagilag vonzó (5,72). Valamivel jobb anyagi helyzetbe kerül, nem kell rezsire, szállásra, étkezésre költeni, esetleg van útiköltség, ösztöndíj is.

Azért járok művésztelepre, mert a művésztelepen be tudom fejezni korábbi terveimet (5,91). Ez általában a folyamatos munkatevékenységet végző művészekre jellemző, például a tanárookra.

Azért járok művésztelepre, mert inspirál az épített környezet (6,33). Olyan művésztelepekre járnak, amelyek mások, mint az otthoni környezetük.

Azért járok művésztelepre, mert a művésztelep jobb infrastrukturális lehetőségeket tud biztosítani az alkotók számára (6,35). Ez utal azon eszközök meglétére, amelyek hiányoznak az otthoni alkotáskor.

Azért járok művésztelepre, mert fontosak számomra az azonnali szakmai visszajelzések (6,53). Ez utal arra, hogy a művészek elvárják a folyamatos kommunikációt a művésztelepeken.

Azért járok művésztelepre, mert a művésztelepen jobban érzem magam, mint a mindennapi életben (6,94). A művésztelepek erős pozitív érzelmi töltést hordoznak a művészek számára.

Azért járok művésztelepre, mert új technikákat, módszereket ismerhetek meg (7,26). Ez egyértelműen arra utal, hogy a művészek folyamatosan tanuláson, önfejlesztésen mennek keresztül.

Azért járok művésztelepre, mert több időt tudok kísérletezésre fordítani (7,3). A művészek jelentős részének nincs otthon lehetősége és ideje a kísérletezésekre.

Azért járok művésztelepre, mert a művésztelepen eltöltött idő emelheti művészi megítélésemet (7,3). A művésztelepen való részvétel és alkotás segíthet a karrier építésében.

Azért járok művésztelepre, mert a későbbiekre nézve előnyösebb kapcsolatokat építhetek ki (7,64). A művésztelepeken széles körű kapcsolati tőkét lehet szerezni, amely segíthet a művészeti karrier építésében.

Azért járok művésztelepre, mert inspirál a természeti környezet (7,69). A megsoktoltól eltérő természeti környezet nemcsak a művészi tevékenységre, hanem a művészi jóllétre is hatással van.

Azért járok művésztelepre, mert új ismeretekre tehetek szert (7,82). A művésztelepek lehetőséget adnak arra, hogy az alkotó szélesebb körben tudjon tájékozódni a világban megmutatkozó jelenségekről.

Azért járok művésztelepre, mert újfajta emberi kapcsolatokkal találkozhatok (9,03). A művésztelepen lehetőség nyílik az alkotók konformzónáján kívüli emberi kapcsolatok megélésére.

Azért járok művésztelepre, mert alaposabban ismerhetem meg művésztársaimat (9,16). Pozitív, baráti kapcsolatok építése, ápolása a legmeghatározóbb a művésztelepeken.

Az elmúlt időszakból nem ismerünk olyan kutatást, amely a művésztelepre járó művészek értékpreferenciáit vizsgálná, ezért fontosnak tartottuk, hogy a kérdőív ilyen kérdésekkel is kiegészüljön, hiszen ezek az értékek hatással vannak a művésztelepi alkotótevékenységre is. Négy kérdést kivéve ezen kérdéssorozatra adott válaszok értékei is az 5-ös átlag fölé estek.

A művészeti alkotótevékenységemre hatással van a befolyásolás (4,5), mintaképpé válás (4,57). A művészek kevésbé szeretnék befolyásolni környezetüket, mint ahogyan azt hipotézisünkben gondoltuk, és hasonlóan kevésbé tűnik fontosnak a mintaképpé válás is.

A művészeti alkotótevékenységemre hatással vannak az állami díjak (4,84), illetve a társadalmi díjak (4,88). A többihez képest meglepően alacsony értéket mutatnak az állami és a társadalmi díjak. Ennek több oka is lehet, akiknek már van, azért nem érdekli, valamint aki még nem részesült ezekben a díjakban, mondhatja, hogy őt nem is érdeklik ezek.

A művészeti alkotótevékenységemre hatással van az imázsépítés (5,1). Ez már magasabb szintet mutat, mint a mintaképpé válás, hatással van rá az önfelépítés.

A művészeti alkotótevékenységemre hatással van az anyagi elismerés (5,2), a szakmai szervezetek elismerése (6,56). Az anyagi elismerés kevésbé tartozik a művészek értékei közé, ugyanis ez nem mindig jár együtt a szakmai elismeréssel.

A művészeti alkotótevékenységemre hatással van a közönség elismerése (6,58), a barátok elismerése (7,25). A művészek jobban bíznak a baráti visszajelzésekben, mint a közönség elismerésben, habár az is magas értéket mutat. Ez adódhat a közönség heterogenitásából.

A művészeti alkotótevékenységemre hatással van a formanyelv megújítása (7,05). Itt már lényegesen markánsabban mutatkozik meg a művészeti cél.

A művészeti alkotótevékenységre hatással van a véleménynyilvánítás (7,27). Bebizonyosodott, hogy a művész szabad véleménynyilvánítása a művészeti tevékenysége mindenkor fontos kritériuma.

A művészeti alkotótevékenységre hatással van az ismeretátörökítés (7,27), az ismeretátadás (7,39). Mind a két érték magas indexszáma mutatja, hogy a kontinuitív művészi alkotáshoz mennyire van szükség az ismeretátadásra és ismeretátörökítésre.

A művészeti alkotótevékenységre hatással van a művészeti közösség létrehozása (7,41), a szolidaritás (7,61). A művészeti közösség létrehozásának igénye és ennek magas indexszáma adódik magából a művésztelepre járás tényéből, a szolidaritás a művészeti közösség létrehozásának is alapja.

A művészeti alkotótevékenységre hatással van a közösségi tevékenység (7,68). A közösségi tevékenység egyaránt vonatkozik a művésztelepen való alkotásra és a művészeti kisközösségek létrehozására.

A művészeti alkotótevékenységre hatással van az értékmegőrzés (7,9). A művészek számára fontos a név létrehozása, de ez nem válhat az értékmegőrzés hátrányára.

A művészeti alkotótevékenységre hatással van a művésztársak elismerése (7,91). Ez a szám mutatja, hogy a művészek elfogadják a művésztársak szakmai véleményét, és alkotótevékenységükben ezt tartják a legmértékadóbbnak.

A művészeti alkotótevékenységre hatással van az önfejlesztés (8,56). Nagyon magas érték mutatkozik meg az önfejlesztés kapcsán, ami bizonyítja a művészek folyamatos igényét a fejlődésre.

A művészeti alkotótevékenységre hatással van az értékteremtés (8,9). A legmagasabb értéket ezen kérdés mentén fogalmazták meg a művésztelepre járó alkotók, de az nem meglepő, hiszen a művészi alkotás lényege az új értékek létrehozása.

A XXV. Országos Symposion-találkozó záró nyilatkozata

A XXV. Országos Symposion-találkozó a fennállása 120. évét ünneplő Múcsarnokban rendezett *25 év Symposion. Társaság + Alapítvány + Művésztelepek* című időszaki kiállítás záró eseményeként került megrendezésre. A többszörös jubileum és a művésztelepek több évtizedes tevékenységét, valamint eredményeit összegző kiállítás aktuálissá tette a művésztelepek működésének, támogatási hátterének és fejlesztési szükségleteinek a vizsgálatát, s a tanulságok alapján a legszükségesebb jobbító tennivalókról közös javaslatok megfogalmazását.

54

A találkozón elhangzott előadások és hozzászólások nyomán a következő határozat született:

1. Szükséges a pályázati rendszer javítása, a művésztelepi támogatás körének kiterjesztése valamennyi művésztelep-működtetéssel kapcsolatos tevékenységre és kiadásra, beleértve a művésztelepek konkrét lebonyolítási idején túli szervezési, pályázati, dokumentálási, nyilvántartási és kiállítási munkákat, valamint e munkák díjazását is.

Szükséges a pályázható keret jelentős mértékű megnövelése (a mai árakat és a hazai művésztelepek számát nézve legalább évi 200 millió Ft). Szükséges a pályázati kiírás előbbre hozatala, a pályázatoknak a támogatott évet megelőző év végi, vagy az adott év első hónapjában való lebonyolítása. Javasolt a művésztelepi pályázat elkülönítése a képzőművészeti pályázatoktól, továbbá az évente változó keret helyett állandó és kiszámítható pénzforrás hozzárendelése.

Igényeljük, hogy több éven át tartó, egymásra épülő programmal is lehessen pályázni, s a művésztelepek programfejlesztése és a kutatásokra épülő innovatív projektmunka kapjon kiemelt anyagi támogatást.

2. Javasoljuk, hogy az öt évnél régebb óta működő művésztelepek automatikusan kapjanak működési támogatást. Ennek mértékét a művésztelepi munka jellege (festészeti, szobrászati, kerámia stb.), a résztvevők száma, a művésztelep szállás- és étkeztetési adottságai, valamint az öt éves, vagy a működés utolsó öt évében teljesített szakmai munka minősége határozza meg. Legyen elszámoltatási kötelezettség és programbemutató.

3. Javasoljuk, hogy a 25 éve és annál régebb óta folyamatosan működő művésztelepek kapjanak kiemelt figyelmet és támogatást, ne legyenek megszüntethetők, szoborparkjaik váljanak védetteké, gyűjteményeik - ha még nem kerültek múzeumba - kapjanak állandó kiállítóhelyet, és legyen kötelező a gondozásuk.

4. Szükséges, hogy a művésztelepek szakmai programjában, eredményeik széles nyilvánossághoz juttatásában és a művek megértetésében vegyenek részt művészettörténészek.

Halaszthatatlan a már megszűnt művésztelepek művészettörténeti feldolgozása. Javasolt a helyi múzeumok szakembereinek bevonása a művésztelepekkel kapcsolatos feldolgozómunkába, s e munka elvégzésének ösztönzésére forrás teremtése.

5. Fontos, hogy valamennyi művésztelep kellő részletességgel dokumentálja a tevékenységét, napra készen tartsa nyilván a gyűjteményébe került alkotásokat, illetve nem tárgyasult művek születése esetében az alkotás dokumentumait, s tegye közzé a saját honlapján. A teljes körű dokumentálás és saját honlapra helyezésének anyagi vonatkozása természetes része kell, hogy legyen a művésztelepi költségvetésnek.

Emellett szükség van egy interneten elérhető, kétnyelvű országos művésztelepi honlapra, melyen valamennyi működő hazai művésztelep alapvető információi és főbb alkotásai elérhetőek bárki számára. A közös honlap idővel kutatásra alkalmas digitális adattárrá bővíülhet. Karbantartására és a kétnyelvű információközvetítésre forrást kell teremteni.

6. A művésztelepi tevékenység és alkotómunka társadalmi hasznosságának elismertetésében fontos szerepük kell, hogy legyen a médiáknak. Szükséges, hogy a háromsoros ismertetőknél és a kiállításmegnyitók párperces összefoglalásánál komolyabban foglalkozzanak a művésztelepekkel. A közmédiáknak legyen feladata a művésztelepek tevékenységének, kiállításainak és programjainak a népszerűsítése.

Emellett javasoljuk, hogy legyen egy önálló tv-műsor, amelyik szisztematikusan bemutatja a magyarországi művésztelepeket.

7. Javasolt, hogy a turisztikai pályázatok számoljanak a művésztelepekkel, és kiemelt követelmény legyen a turisztikai pályázatokban a művésztelepek, szoborparkok, állandó és időszakos művésztelepi kiállítások programkínálatba illesztése, a művésztelepek, kiállítások, szoborparkok látogathatóságának biztosítása, a kiállítások, szoborparkok karbantartása, a művek szakszerű bemutatása és a szabadban elhelyezett szobrok feliratozása. Szükséges, hogy a gondozatlan szoborparkok alkotásait restaurálják, illetve ahol a restaurálás már nem megoldás, ott az eredeti mű kerüljön rekonstrukcióra. Nem veszhet el egyetlen olyan műalkotás sem, amely a közelmúlt magyar művészetének és a szoborparkot létrehozó művésztelepnek a legnagyobb értékű teljességek közé tartozik.

Javasoljuk, hogy az önkormányzatoknak legyen kötelességük gondoskodni a művésztelepi gyűjtemények megfelelő elhelyezéséről, és vállaljanak felelősséget a gyűjtemény egyben tartásáért, a helyi közösséggel való megismertetéséért. Legyen meghatározva a gyűjtemény minden egyes darabjának az értéke. A szoborparkokba ne kerülhessen be a bemutatott művésztelepi szobrok közé olyan mű, amely nem a szobrászati alkotótelepen készült. Az önkormányzatokat kötelezzék a nem művésztelepi szobrok szoborparkból való eltávolítására.

8. Minden művésztelepen legyen arra módszer, hogyan érintsék meg a közönséget, s minden művésztelepen legyenek újabb tanítványok. Az egyetemokről kikerülő hallgatókat a művésztelepeken keresztül lehet odavonzani egy térségbe. Lássunk rá, hogy milyen karrierlehetőségeket teremthetnek a művésztelepek, hogyan tudnák megtartani egy-egy művésztelep, alkotóműhely körül a fiatalokat! A művésztelep-vezetés fiatalításához, a sokgenerációs művésztelepi alkotómunka megőrzéséhez és e témára való átfogó rálátáshoz fontos lenne egy szociológiai felmérés, mely a művésztelepeket vezető és a művésztelepeken részt vevő művészek élet- és alkotási körülményeivel foglalkozik.

9. Javasolt, hogy a művésztelepek váljanak szimpóziumokká.

A záró kiállításokon túl dolgozzanak azon, hogyan tudnak szakmai tartalmú előadásokat, a térséget ismertebbé tevő programokat, térség- és személyiségfejlesztő workshopokat, műhelymunkákat szervezni a helyi vezetők, kultúraszervezők, a fejlesztésekben részt vevők és a közösségek, valamint az oktatás hatékonyabbá tétele számára.

10. A Symposion Alapítvány és a Symposion Társaság – a 25 éves tartalmas működése alapján és eredményeként – kapjon külön működési keretet. Sokkal nagyobb mozgástérre van szükségük, amit a bizonytalan kimenetelű pályázati lehetőség nem tesz lehetővé. Delegáltatni kell a két művésztelepi szervezetet a döntéshozó, befolyással bíró szervezetekbe, és képviselniük kell a magyarországi művésztelepeket a nemzetközi művésztelepi rendezvényeken.

11. A kiemelt állami támogatással folyamatosan megújuló alkotóházak működése – eltérően a művésztelepekéitől – a művészek számára felkínált, térítésköteles műtrembélésre és az önálló alkotást segítő, egyéb szolgáltatásra épül. E szolgáltatásokat a művészek jelentős része kedvezményesen sem tudja igénybe venni. Javasoljuk, hogy az év egy nyári hónapjára legyenek térítésmentesek az alkotóközösségek számára az alkotóházak, vagy hozzanak létre ösztöndíjpályázatot az alkotóházban dolgozni kívánó művészek számára.

Budapest, 2017. február 18.

A művésztelep-vezetőkkel készült interjú kérdései

A művésztelep neve:

1. Mikor és milyen céllal alakult a művésztelep?
2. Változtak-e a célok az elmúlt időkben?
3. Mit tekint fő feladatának a művésztelep?
4. Hogyan határozza meg az Ön által vezetett alkotótelep helyét, jelentőségét, szerepét a jelenleg működő művésztelepek között?
5. Milyen kritériumok alapján hívják meg a telepre a művészeket?

6. Ki a művésztelep fenntartója?
7. Miben látja a művésztelepen alkotás különlegességét, sikerességét?
8. Mit tud nyújtani (anyagi, pénzügyi, szolgáltatás, dologi) a művésztelep az alkotóknak?
9. Körülbelül mekkora összeget tud egy főre fordítani a művésztelep (Ft)?
10. Milyen forrásokból tudják finanszírozni a művésztelepet (pályázat, önkormányzat stb.)?
11. Milyen infrastruktúrával rendelkezik a művésztelep (saját, bérelt stb.)?
12. Milyen szakemberekkel rendelkezik a művésztelep (művészettörténész, technikus stb., fizetett alkalmazott, önkéntes stb.)?
13. Milyen anyagi, technikai, személyes összetevők hiányoznak a hatékonyabb működéshez?
14. Mik az erősségei a művésztelepeknek?
15. Mik a gyöngeségei a művésztelepeknek?
16. Milyen a kapcsolatuk a művészeti szervezetekkel (MAOE, NKA, MMA, iskolák, galériák)?
17. Van-e kapcsolatuk civil szervezetekkel?
18. Van-e kapcsolatuk a helyi elittel, amatőr művészekkel, műpártolókkal stb.?
19. Van-e kapcsolatuk a helyi önkormányzattal, társadalmi szervezetekkel, pártokkal, egyházakkal stb.?
20. Milyen kapcsolatban állnak a helyi, regionális, országos médiákkal?
21. Van-e a művésztelepeknek honlapja és mennyire érzi naprakésznek?
22. Jelen van-e a művésztelep közösségi oldalon, és ha igen, fontosnak tartja-e ezeken a csatornákon való kommunikációt (mely közösségi oldalakat használják)?
23. Végeznek-e egyéb tevékenységet a művésztelepi alkotáson kívül (pályázatok kiírása, kiállítások szervezése, tehetséggondozás stb.)?
24. Milyen formában tudják megjeleníteni önmagukat a társadalomnak?
25. Önök szerint mit vár el művésztelepüktől a szűkebb és a tágabb társadalmi környezet?
26. Mely tényezők akadályozzák a felelős tervezést, a kontinuitás fenntartását?
27. Mit gondol a művésztelepi munka, a művésztelepeken hirdetett programok és a gyakorlati művészetkutatás kapcsolatáról?
28. Mit gondol, fontosak-e az országos Symposium-találkozók?
29. Érvényesek a 10, 20 éves záródokumentumok határozatai (www.symposion.hu)? Ismeri a XXV. Országos Symposium-találkozó (2017. II. 18., Múcsarnok) záródokumentumát?
30. Milyen gyakran kellene országos kiállításokat szervezni a Múcsarnokban, vagy más kiállítóhelyen, láthatóvá tenni a progresszívebb eredményeket?
31. Segítené a művésztelepeket, ha újból lennének támogatott bilaterális kapcsolatok? Milyen egyéb javaslatai vannak?
32. Önök szerint fontos lenne egy önálló, művésztelepi munkát sokkal jobban értő, támogató tagozatra vagy kuratóriumra?

Kereszt táblák elemzése

Több csoportosítás esetén nem elégséges a csoportokat önmagukban vizsgálni, a továbbiakban az egyes csoportosítások egymásra hatásával fogunk foglalkozni. A bekezdések mutatószáma a kérdőív kérdéseinek számozására utal.

1/3. A különbség abban tapasztalható, hogy a fővárosban a férfiaknak 25,4%-a végzi a tevékenységét, míg a nőknek 38,5%-a.

1/4. Különbség figyelhető meg az átlagos jövedelem alatti kategóriában a nők és a férfiak között. Míg a női válaszadók havi jövedelme 64,9%-ban kevesebb mint az átlagjövedelem, addig a férfiaknál az átlag alatti jövedelemről csak 54,7% számolt be.

1/6. A művészeti tevékenysége mellett a nők 80,2%-a végez egyéb jövedelemszerző tevékenységet, míg a férfiaknál ez a szám 70,3%.

1/8. A válaszadó nők 18,1%-a az elmúlt két évben 4 vagy több alkalommal vett részt művésztelepeken, míg a férfiak 38,3%-a. A két évente csak 1 művésztelep munkájában részt vevő alkotók nemi megoszlása: férfiak 14,8%-a, nők 39,4%-a.

1/9. A kapott szakmai díjak tekintetében a nők 72,9%-ban érintettek, míg a férfiak 80,8%-ban. A nők 54,9%-a, a férfiak 38,1%-a kapott 3-5 szakmai díjat addigi pályafutása során. 5-nél több díjat kapott a nők 23,9%-a és a férfiak 38,1%-a.

1/10. A nők 13,7%-a és a férfiak 21,7%-a nyújtott be az elmúlt két évben sikertelen pályázatot. A nők 52,6%-a és a férfiak 42,6%-a egyáltalán nem pályázott ez elmúlt két évben.

1/12. A nők 41,7%-ának és a férfiak 29,2%-ának az elmúlt két évben 1 önálló kiállításuk volt. 2-5 önálló kiállításuk a nők 26%-ának, míg a férfiak 44,6%-ának volt.

1/13. Csak 1 csoportos kiállításon szerepelt az elmúlt két évben a nők 22,1%-a, míg a férfiak 9,26%-a. Az elmúlt két évben 5-nél több csoportos kiállításuk volt a nők 35,8%-ának és a férfiak 45,4%-ának.

1/14. Az elmúlt két évben havonta többször látogatott kortárs képzőművészeti kiállítást a nők 67%-a, míg a férfiak 46,5%-a. Ennél kevesebbszer látogatta a kortárs képzőművészeti kiállításokat a férfiak 52,7%-a, a nők 33%-a.

2/1. A korcsoportokban eltérések mutatkoznak a nemi megoszlás tekintetében, míg a 35 év alatti korosztályban a nők aránya 57,7%, 60 év fölött csak 37,5%.

2/3. A művészeti tevékenységét a 35 év alatti korosztály megeszékhelyen végzi 26,9%-ban, míg a 60 év fölötti korosztály 16,9%-a. A 35 és 60 közötti korosztály 9,2%-a végzi tevékenységét faluban, míg a 60 fölötti korosztály 24,6%-a.

2/4. Az átlagnál kevesebb jövedelmet a 35 évnél fiatalabb korosztály 73,1%-a, a 35-60 évesek 48,6%-a és a 60 fölötti korosztály 66,7%-a keres. Átlagnál többet keres a 35 év alatti korosztály 3,8%-a, a 35-60 közötti korosztály 15,8%-a és a 60 fölöttiek 15,6%-a.

2/6. Egyéb jövedelemszerző tevékenységet végez a 35 alatti korosztály 73,1%-a, a 35-60 közötti korosztály 82,6%-a, míg a 60 fölötti korosztály 63,5%-a.

2/7. A külföldiek részvétele a művésztelepeken korosztályos bontásban a következő: 35 év alattiak 31,2%, 35-60 évesek 24%, 60 év fölöttiek 17,2%.

2/8. Az elmúlt két évben csak 1 művésztelepen alkotott a 35 év alattiak 32%-a, míg a 60 év fölöttiek 20,2%-a, 4-nél több művésztelepen vett részt a legfiatalabb korosztály 16%-a és a 60 fölöttiek 36,5%-a.

2/9. Művészi pályafutása alatt a 35 év alattiak 36,6%-a nem kapott szakmai díjat, míg a 60 év fölöttiek 15,4%-a. 1 díjat kapott a 35 év alattiak 30%-a és a 60 év fölöttiek 10,7%-a. 2-5 díjat kapott pályafutása során a 35 év alattiak 48,5%-a, míg a 60 év fölöttiek 26,1%-a. 5 díjnál többet kapott a 35 év alattiak 21,2%-a és a 60 év fölöttiek 62,5%-a.

2/10. Az elmúlt két évben sikeresen pályázott a 35 év alattiak 26,9%-a és a 60 év fölöttiek 37,5%-a. Sikertelenül pályázott a 36-60 évesek 22,5%-a és a 60 év fölöttiek 2,5%-a. Egyáltalán nem pályázott a 35 év alattiak 57,7%-a, míg a 36-60 közöttiek 40,7%-a.

2/11. A 35 év alatti művészek 49%-a nem tagja művészeti szervezeteknek, míg a 60 év fölöttieknek csak 12%-a.

2/12. Az elmúlt két évben 2-5 egyéni kiállítása volt a 35 év alatti korosztály 26,7%-ának, a 36-60 éves korosztály 39,4%-ának és a 60 év fölötti korosztály 41,5%-ának. Nem volt az elmúlt két évben egyéni kiállítása a fiatalok 36,5%-ának, a 36-60 éves korosztály 22%-ának és a 60 fölötti korosztály 18,5%-ának.

2/13. Csoportos kiállítása az elmúlt két évben 2-5 alkalommal a 35 év alattiak 48,1%-ának, a 36-60 közöttiek 38,5%-ának és a 60 év fölötti korosztály 34,4%-ának volt.

2/14. Az elmúlt két évben kortárs képzőművészeti kiállításon látogatóként volt jelen havonta többször a 35 év alattiak 64,7%-a, a 36-60 közöttiek 49,5%-a és a 60 év fölöttiek 57,1%-a.

2/15. Képzőművészeti alkotótevékenységen kívül egyéb művészeti tevékenységet végez a 35 év alattiak 43,1%-a, a 36-60 évesek 58,7%-a és a 60 fölöttiek 45,3%-a.

3/2. A faluban élő művészek 25%-a 35 év alatti, 28,6%-a 36 és 60 év közötti és 45,7%-a 60 év fölötti. A fővárosban élő 60 év fölöttiek aránya 27,1%, a megyeszékhelyen 22,4% és az egyéb városokban 26,4%.

3/4. Azoknak a művészeknek, akik a fővárosban végzik tevékenységüket, 54,4%-ban kevesebb a jövedelmük az átlagnál, míg 16,2%-uknak magasabb a jövedelme, mint az átlagnak vett összeg. A megyeszékhelyen tevékenykedő művészeknek 72,9%-ban kevesebb a jövedelmük az átlagnál, és mindössze 8,3%-uknak magasabb. Az egyéb városokban élők 50%-ának kevesebb a jövedelme az átlagnál, míg 8,6%-uknak magasabb. A városokban élő művészeknek közelít leginkább jövedelmük az átlaghoz (41,4%).

3/5. A megyeszékhelyeken élő művészek 6,1%-ának nincs művészeti végzettsége, míg a falvakban élők 16,7%-ának.

3/8. 2-3 alkalommal vett részt művésztelepeken a városban lakó művészeknek 38,2%-a, míg a faluban élők 58,3%-a. 4-nél több művésztelepen a fővárosban élő művészek 24,3%-a, a megyeszékhelyen élők 34,7%-a és a városokban élők 35,3%-a vett részt.

3/10. A fővárosban élő művészek az elmúlt két évben 41,7%-ban pályáztak sikeresen, míg az egyéb városokban élők csak 26,8%-ban. A fővárosban élők 8,6%-ának volt sikertelen pályázata, míg a megyeszékhelyen élők 31,6%-ának és az egyéb váro-

sokban élő művészek 22,5%-ának. 37,5%-a a megyeszékhelyen élő művészeknek nem nyújtott be pályázatot, míg a falvakban élőknek az 58,3%-a.

3/11. A fővárosban élő művészek 21,7%-a nem tagja művészeti szervezeteknek, míg a falvakban élőknek a 33,3%-a.

3/12. Az elmúlt két évben 1 egyéni kiállítása volt a faluban élő művészek 22,2%-ának, míg a városokban élő művészek 38,9%-ának. 5-nél több kiállítása volt a falvakban élő művészek 8,3%-ának, míg a fővárosban élő művészek csak 1,4%-ának. Az elmúlt két évben nem volt önálló kiállítása a falvakban élő 38,4%-ának, míg a megyeszékhelyen élő művészek 20,4%-ának.

3/13. A falvakban élő művészek 58,3%-ának volt az elmúlt két évben 2-5 csoportos kiállítása, míg a megyeszékhelyen élő művészek 32,7%-ának. A megyeszékhelyen élő művészek 4,1%-ának nem volt csoportos kiállítása, míg a falvakban élő művészeknek csak 2%-ának.

3/14. Az elmúlt két évben kortárs képzőművészeti kiállításon látogatóként vett részt havonta többször a fővárosban élő művészek 66,2%-a, míg a faluban élő művészek 45,7%-a. Ennél kevesebbszer látogatott kiállítást a faluban élő alkotók 54,3%-a és a fővárosban élő művészek 33,3%-a.

3/15. A megyeszékhelyen élő művészek 63,3%-a és a faluban élő művészek 65,7%-a végez egyéb művészeti tevékenységet. A fővárosban élő művészek 55,1%-a és az egyéb városokban élők 56,9%-a nem végez egyéb művészeti tevékenységet.

4/1. Az átlag felett keresők 80,8%-a férfi, a többi kereseti csoportban ez az arány kiegyenlítettebb.

4/2. A 35 év alatti korosztály 7,7%-a az átlagnál magasabb jövedelemmel rendelkezik, míg 29%-uk az átlagnál alacsonyabban.

4/3. A magasabb jövedelemmel rendelkező művészek 43%-a a fővárosban él, 15,4%-uk megyeszékhelyeken, egyéb városokban 23,1%-uk és falvakban 19,2%-uk. Az átlagos jövedelműek 44,6%-a egyéb városokban él, míg faluban mindössze 10%-uk.

4/5. Az átlagosnál kevesebb jövedelemmel rendelkező művészek 6,9%-a nem végzett művészeti iskolát, míg az átlagosnál magasabb jövedelműeknél ez az arány 19,2%, tehát az átlagosnál többet kereső alkotók között majdnem háromszor annyian vannak azok, akik nem vettek részt formális művészeti képzésben.

4/6. Az átlagos jövedelemmel rendelkező művészek 18,5%-a végez egyéb jövedelemszerző tevékenységet, míg az átlagosnál kevesebb jövedelemmel rendelkezők 29,2%-a.

4/8. Az átlagosnál kevesebb jövedelemmel rendelkező alkotók 25%-a vett részt az elmúlt két évben 4-nél több művésztelepen, míg az átlagosnál több jövedelemmel rendelkezőknek a 38,5%-a.

4/9. Az átlagos jövedelemnél kevesebbel rendelkező művészek 28,4%-a kapott 5-nél több művészeti díjat, míg az átlagosnál magasabb jövedelemmel rendelkezőknél ez a mutató 45%.

4/10. Az átlagos jövedelműek 20,6%-a pályázott sikertelenül az elmúlt két évben, míg az átlagosnál több jövedelemmel rendelkezők 11,5%-a. Egyáltalán nem pályázott az átlagosnál kevesebb jövedelemmel rendelkezők 46,6%-a, míg a magasabb jövedelműeknél ez a mutató 57,7%.

4/12. Az átlagosnál *kevesebb* jövedelmű művészek 38%-ának az utóbbi két évben *1 egyéni kiállítása* volt, míg az átlagosnál *magasabb* jövedelemmel rendelkezők 26,9%-ának. 2–5 önálló kiállítása volt a *kevesebb* jövedelemmel rendelkezők 32%-ának, míg a *magasabb* jövedelműek 46,2%-ának. 5-nél *több* egyéni kiállítása volt az *alacsonyabb* keresetűek 2,3%-ának, valamint a *magasabb* jövedelműek 11,5%-ának. *Nem volt* egyéni kiállítása az *alacsonyabb* jövedelműek 26,7%-ának, a *magasabb* jövedelműek 15,4%-ának.

4/13. *Nem volt* olyan *magasabb* jövedelemmel rendelkező művész, akinek csak *1 csoportos kiállítása* lett volna az elmúlt két évben, míg az *alacsony* jövedelmű művészek 18,5%-ának volt csak *1 csoportos kiállítása* ugyanebben az időszakban. 5-nél *több* csoportos kiállítást a *magasabb* jövedelemmel rendelkező művészek 53,8%-ának, míg az *alacsonyabb* jövedelemmel rendelkező művészek 36,9%-ának rendeztek. Az *alacsonyabb* jövedelmű művészek 2,3%-ának és a *magasabb* jövedelműek 15,4%-ának *nem volt* a jelzett időszakban csoportos kiállítása.

4/14. Az elmúlt két évben havonta *többször* látogatott kiállításokat az *alacsonyabb* jövedelműek 59,7%-a, a *magasabb* jövedelműek 38,5%-a. Ennél *kevesebb* alkalommal látogatott kiállítást az *alacsonyabb* jövedelműek 39,5%-a és a *magasabb* jövedelműek 61,5%-a.

5/1. A művészeti *főiskolát* végzetek 38,5%-a nő, míg a 61,5%-a férfi, *egyetemet* végzetek 42%-a nő és a 57,6%-a férfi.

5/2. A művészeti iskolát *nem végzetek* 44%-a 60 év fölötti.

5/3. A művészeti iskolát *nem végzett* alkotók 44%-a egyéb *városokban* (nem főváros vagy megyeszékhely) végzi tevékenységét. A csak művészeti *középfiskolát* végzetek 31,6%-a végzi tevékenységét *falvakban*, míg a *főiskolát* végzetek 11,5%-a és az *egyetemet* végzetek 14,5%-a. A csak művészeti *középfiskolát* végzetek 84,2%-ának *alacsonyabb* a jövedelme az átlagnál, 15%-uk *átlagos* jövedelemmel rendelkezik, átlag feletti jövedelemről egyikük sem számolt be.

5/4. A művészeti iskolát *végzett* művészek 61,3%-ának *alacsonyabb* a jövedelme, mint az átlagjövedelem, a művészeti iskolát *nem végzetek* körében ez az arány 39,1%. A művészeti iskolát *végzett* alkotók 10,6%-ának az átlagnál *magasabb* a jövedelme, míg a művészeti iskolát *nem végzettek*nél 21% ez az arány.

5/6. A művészeti iskolát *végzett* alkotók 74,7%-a *folytat* egyéb jövedelemszerző tevékenységet. A művészeti *középfiskolát* végzetek 55,6%-a *folytat* ilyen tevékenységet, míg az *egyetemet* végzetteknek a 82,2%-a.

5/8. A művészeti iskolát *végzett* alkotók 44,8%-a vett részt az elmúlt két évben 2–3 *művésztelepen*, 1 *művésztelepen* 24,2%-uk, 4-nél *több* *művésztelepen* 28,8%-uk vett részt.

5/9. A művészeti iskolát *végzett* alkotók művészi pályafutásuk alatt 79,7%-ban *kaptak* szakmai díjakat, míg a *nem végzettek* csak 60%-ban. A csak művészeti *középfiskolát* végzetek 31,6%-a *nem kapott* szakmai díjakat, míg a *főiskolát* végzetteknek ez a szám 23,1%, az *egyetemet* végzetteknek pedig 19,1%. A csak *középfiskolát* végzetek 53,8%-a *kapott* 5-nél *több* díjat, míg az *egyetemet* végzetteknek ez az arány 27,9%.

5/10. A művészeti iskolát *végzettek* 37,5%-a *pályázott sikeresen* az elmúlt két évben, művészeti iskolát *nem végzettek* 12%-ban voltak sikeres pályázók. A művé-

szeti iskolát végzett alkotók 43,5%-a és az iskolát nem végzett 76%-a nem pályázott az elmúlt két évben. Sikeresen pályázott az egyetemet végzett 41,3%-a, míg a középiskolát végzetteknek 26,3%-a. Nem pályázott a középiskolát vagy főiskolát végzettek 57,9%-a, valamint 57,7%-a és az egyetemet végzett 37,3%-a.

5/11. A művészeti iskolát végzett művészek 75,5%-a tagja valamilyen művészeti szervezetnek, a nem végzettek között ez az arány 64%. Nem tagja művészeti szervezetnek az egyetemet végzettek 21,3%-a és a csak középiskolát végzettek 42,1%-a.

5/12. A művészeti iskolát alkotók 26%-ának nem volt egyéni kiállítása az elmúlt két évben, 32,2%-uknak mindössze 1. Az iskolát nem végzettek 8%-ának nem volt egyéni kiállítása, de 1 önálló kiállítása 52%-uknak volt. A két éveként 2-5 kiállítása a művészeti iskolát végzetteknél és nem végzetteknél kiegyenlítődik. Az elmúlt két évben nem volt egyéni tárlata a főiskolát végzettek 15,4%-ának és a csak középiskolát végzettek 31,6%-ának.

5/13. Az elmúlt két évben 5-nél több csoportos kiállítása volt a művészeti iskolát végzett alkotók 42,8%-ának és a művészeti iskolát nem végzett alkotók 32%-ának.

5/14. Az elmúlt két évben kortárs képzőművészeti kiállításon havonta többször is részt vett látogatóként a művészeti iskolát végzett alkotók 57,2%-a és a művészeti iskolát nem végzettek 39,1%-a. Ennél kevesebbszer látogatott kortárs kiállítást a művészeti iskolát végzettek 42,3%-a és a művészeti iskolát nem végzettek 60,9%-a.

5/15. A képzőművészeti alkotómunkán kívül egyéb művészeti tevékenységet a csak középiskolát végzettek 72,2%-a, míg a főiskolát végzetteknek csak a 42,3%-a folytat.

6/1. Az egyéb jövedelemszerző tevékenységet nem végző művészek 33,3%-a nő, 66,7%-a férfi.

6/2. Az egyéb jövedelemszerző tevékenységet végzők 53,6%-a 35 és 60 év közötti. Az ilyen tevékenységet nem végzők 41,1%-a 60 év fölötti.

6/3. Az egyéb jövedelemszerző tevékenységet folytató művészek 11,9%-ban falun élnek, míg a többiek városokban.

6/8. Az egyéb jövedelemszerző tevékenységet nem végző alkotók 14,5%-a vett részt az elmúlt két évben 1 művésztelepen, míg 58,2%-uk 2-3 művésztelepen alkotott.

6/12. Az egyéb jövedelemszerző tevékenységet végző művészek 26,8%-ának nem volt egyéni kiállítása az elmúlt két évben. Az egyéb tevékenységet nem végzők 43,9%-ának 2-5 önálló kiállítása volt.

6/13. Az egyéb jövedelemszerző tevékenységet nem végző alkotók 57,9%-ának 2-5 csoportos kiállítása volt az elmúlt két évben, és nem volt olyan alkotó közöttük, akinek nem lett volna egy csoportos kiállítása sem.

7/3. A magyar művészek 62,4%-a nyilatkozta azt, hogy alacsonyabb a jövedelme, mint az átlag, míg a külföldieknek a 42%-a. A magyar alkotók 23,6%-ának átlagos a jövedelme, a külföldi alkotóknál ez az arány 46,3%.

7/10. Míg a külföldi művészek pályázatai 50%-os arányban voltak sikeresek, addig a magyar pályázatok 71,1%-ban. Kiemelendő még, hogy a magyarok és a külföldiek közül fele (46,7% és 47,2%) nem is nyújtott be pályázatot.

7/15. A magyar állampolgárságú művészek 47,8%-a végez egyéb művészeti tevékenységet, a külföldi művészeknél ez az arány 64,8%.

8/1. Az 1 művésztelepre járó alkotók 66,1%-a nő, a 4-nél több művésztelepre járók között pedig csak 25,8%-uk.

8/2. A 4 művésztelepnél többre ellátogató alkotók között csak 11,9% a 35 év alattiak aránya, a 60 év fölöttiek aránya 34,3%, a 36 és 60 közöttieké 53,7%. Az ennél kevesebb művésztelepre járók között magasabb a fiatalok és alacsonyabb az idősebbek aránya.

8/3. A 4-nél több művésztelepre járók között az átlagnál *alacsonyabb* keresetűek aránya 48,5%, az átlagnál *magasabb* keresetűeké 15,2%. Az ennél *kevesebb* művésztelepre járók között még *magasabb* az *alacsony keresetűek* és *alacsonyabb* a *magas keresetűek* aránya, a csak 1 művésztelepre járók között ez az arány 66,1% és 10,7%.

8/9. Amíg azok között, akik az elmúlt két évben csak 1 művésztelepen vettek részt, 66,1%-ban találunk *szakmai díjjal elismert* alkotókat, addig a 4-nél több művésztelepen részt vevő alkotók 88,1%-ban díjat *kapott* alkotók. A 4-nél több művésztelepre járó alkotók majdnem fele, 49,2%-a *kapott 5-nél több* szakmai díjat.

8/10. Az elmúlt két évben csak 1 művésztelepen részt vevő alkotók 56,4%-a *nem adott be* pályázatot, megfigyelhető az a tendencia, hogy aki *minél több művésztelepre jár*, *annál nagyobb* a *pályázási hajlandósága*.

8/11. A 4-nél több művésztelepre járó alkotók 85,1%-a *tagja* művészeti szervezeteknek, míg az 1 művésztelepen részt vett alkotóknak csak 58,9%-a. Megfigyelhető az a tendencia, hogy *minél több művésztelepen alkot* a művész, *annál nagyobb* a *valószínűsége*, hogy *tagja* művészeti szervezetnek.

8/12. Az elmúlt két évben 1 művésztelepen alkotó művészek 35,7%-ának *nem volt önálló kiállítása* az elmúlt két évben, míg a 4-nél több művésztelepen megforduló alkotóknál ez az arány csak 13,4%.

8/13. Az elmúlt két évben 1 művésztelepen részt vevő alkotók 12,5%-ban vettek részt *5-nél több* csoportos kiállításon, míg a 4-nél több művésztelepen részt vevőknél ez az arányszám 67,2%.

8/15. A 4-nél több művésztelepre járó művészek 62,1%-a *végez* egyéb művészeti tevékenységet a képzőművészetén kívül.

9/1. Amíg a *díjjal nem rendelkezők* nemi megoszlása *kiegyenlített*, addig megfigyelhető, hogy a *díjazottak* között valamivel kevesebb a nő: 40%.

9/5. A művészeti díjjal *rendelkező* alkotók 8,5%-a *nem végzett* művészeti iskolát, a díjjal *nem rendelkező* alkotóknál ez a szám 19,5%.

9/6. A szakmai díjjal *rendelkező* alkotók 76,4%-a *végez* egyéb jövedelemszerző tevékenységet, míg a díjakkal *nem rendelkezőknél* ez a szám 68,6%.

9/8. A szakmai díjakkal *nem rendelkezők* között azok vannak a legkevesebben (16,3%), akik *4-nél több* művésztelepen vettek részt az elmúlt két évben, a szakmai díjjal *rendelkezőknél* pedig a csak 1 művésztelepet meglátogatók voltak legkevesebben (21,3%).

9/10. A szakmai díjjal *elismert* alkotóknak a 41,5%-a *nem nyújtott be* pályázatot, míg a szakmai díjjal *nem rendelkezőknél* ez az arány 67,3%. A díjjal *rendelkezők* nemcsak többen is pályáznak, hanem a pályázatokon lényegesen *sikeresebben* is szerepelnek. *Sikeres* volt a pályázatokon a *díjjal elismert* alkotók 42%-a, míg a *nem díjazottaknak* csak a 8,25%-a.

9/11. A szakmai *díjjal elismert* művészek 81,6%-a *tagjai* művészeti szervezetnek, a díjjal *nem rendelkezők* között ez az arány 49%.

9/12. Az elmúlt két évben *egyéni kiállítása* a művészeti díjjal *rendelkező* alkotók 19,9%-ának és a díjjal *nem rendelkező* művészek 41,2%-ának *nem volt*.

9/15. Amíg a szakmai díjjal *elismert* alkotók 55,4%-a *végez* egyéb művészeti tevékenységet a képzőművészeten kívül, addig a *nem díjazottaknak* csak a 38%-a.

10/3. A *sikeresen* pályázók között a *fővárosban* alkotókat találunk legnagyobb számban (42,3%), a *sikertelen* pályázatot benyújtottak között pedig *megyeszékhelyen* és egyéb *városokban* élőket találunk nagyobb számban (36,6% és 39%).

10/5. A művészeti iskolát *nem végzett* alkotók 76%-a *nem nyújtott be* pályázatot az elmúlt két évben.

10/6. A *sikeresen* pályázók 84,4%-a, a *sikertelenül* pályázók 73,2%-a és a *nem pályázók* 67,6%-a *folytat* egyéb jövedelemszerző tevékenységet a művészeti alkotói tevékenysége mellett.

10/9. Az elmúlt két évben *sikeres* pályázatot beadott művészek 94,9%-ának *vannak* szakmai *díjai*. A *sikeres* pályázók között az 1 szakmai díjjal *rendelkezők* vannak legkevesebben (15,1%).

10/11. A *sikeresen* pályázó alkotók 83,1%-a *tagja* művészeti szervezeteknek, a *sikertelenül* pályázók, valamint a *nem pályázók* között a művészeti szervezeti tagság csak 68,3%-ban és 70,5%-ban van jelen. A *sikertelen* pályázatot benyújtók között 31,7%-ban vannak azok, akik *nem tagjai* művészeti szervezeteknek.

10/12. Az elmúlt két évben *nem pályázók* között 34%-ban, a *sikertelenül* pályázók között 22%-ban és a *sikeresen* pályázók között 14,1%-ban voltak olyanok, akiknek *nem volt egyéni kiállításuk* az elmúlt 2 évben.

10/13. A *sikeresen* pályázó művészek közül 5-nél *több* csoportos kiállítása 51,9%-uknak volt, a *sikertelenül* pályázóknál ez az arány alacsonyabb, 43,9%.

10/14. A *sikeres* pályázók között *többen* vannak olyanok, akik havonta *többször* látogatnak kortárs képzőművészeti kiállítást (62,3%), mint azok között, akik *nem pályáztak* az elmúlt két évben (48,1%).

10/15. A *sikertelenül* pályázók között magasabb számban találunk olyanokat, akik egyéb művészeti tevékenységet is *végeznek* (61%), mint a *sikeresen* pályázók között (44,2%).

11/1. A megkérdezett művészek között *ugyanannyi* szervezeti *tagsággal nem rendelkező férfi* és *nő* található, de a művészeti szervezeti *tagok* között magasabb a *férfiak* aránya (59,6%).

11/2. A művészeti szervezetek *tagjainak* csak 15%-a *35 év alatti*.

11/8. A művészeti szervezeti *tagsággal* rendelkező művészek közül legkevesebben azok voltak, akik csak 1 művésztelepen vettek részt az elmúlt két évben (19,9%), a *tagsággal nem rendelkezők* közül a legkisebb csoportot a 4-nél *több* művésztelepen részt vevők alkotják (18,2%). Megfigyelhető, hogy a művészeti szervezeti *tagsággal rendelkező* alkotók ugyanabban az időszakban *több művésztelepet* is meglátogatnak, mint nem művészeti tag társaik.

11/9. A művészeti szervezeti *tagsággal* rendelkezők 85%-a kapott szakmai díjat pályafutása során, míg a *nem szervezeti tagoknak* csak az 55,2%-a.

11/10. Az elmúlt két évben a művészeti szervezeti *tagsággal nem rendelkező* alkotók *ugyanolyan arányban* nyújtottak be *sikeres* és *sikertelen* pályázatot, a *tagsággal rendelkező* alkotók pályázatait viszont 69,5%-ban voltak *sikeresesek*.

11/12. A művészeti szervezeteken *kívül* alkotó művészek 31%-ának *nem volt egyéni kiállítása* az elmúlt két évben, a művészeti szervezeti *tagoknál* ez az arány csak 21,6%-ban van jelen.

11/13. A művészeti szervezeteken *kívüliek* 51,7%-ának 2-5 csoportos kiállítása volt az elmúlt két évben, a művészeti szervezeti *tagok* 50,6%-ának pedig 5-*nél több* csoportos kiállítása volt.

11/15. A művészeti szervezetek *tagjai* között valamivel nagyobb arányban vannak azok, akik egyéb művészeti tevékenységet is *végeznek* (53,9%), a *nem szervezeti tagoknál* ez az arány megfordul (43,1%).

12/1. Azon alkotók csoportjában, akiknek csak 1 *egyéni kiállításuk* volt az elmúlt két évben, *kiegyenlített* a nemek *aránya*, ám megfigyelhető az a tendencia, hogy a több egyéni kiállításon részt vett művészek között férfidominancia figyelhető meg: a 2-5 egyéni kiállításon részt vevők között 69,9% *férfi*, továbbá 5-*nél több* egyéni kiállítása csak *férfiaknak* volt.

12/8. Az egyéni kiállítások és a művésztelepre járás gyakoriságának viszonylatában nagy szórás tapasztalható, de megfigyelhető az a tendencia az utóbbi két év merítésében, hogy az egyéni kiállítások száma összefügg a művésztelepre járás gyakoriságával, azok között, akinek *több egyéni kiállítása* volt, *többen* látogattak *több különböző* művésztelepet. Az egyéni kiállítással *nem rendelkezők* 17%-a, az 1 önálló kiállítással rendelkezők 23,1%, a 2-5 kiállítással rendelkezők 41%-a és az 5-*nél több* kiállítással rendelkezők 75%-a látogatott 4-*nél több* művésztelepet a vizsgált időszakban.

12/9. Azon alkotók 20%-a, akiknek *nem volt* egyéni kiállítása, azon alkotók 25,8%-a akiknek 1 kiállítása volt, azon alkotók 41,2%-a akiknek 2-5 kiállítása volt és azon alkotók 85,7%-a akiknek 5-*nél több* egyéni kiállítása volt, rendelkezik 5-*nél több szakmai* díjjal.

12/13. Az egyéni és a csoportos kiállítások viszonyát vizsgálva meg kell állapítanunk, hogy igen nagy a szórás, ennek következtében kis elemszámokról beszélhetünk az egyes keresztcsoportokban. Az egyetlen kiemelkedő jelenség, hogy azon művészek nagy részének (75%), akiknek 5-*nél több* önálló kiállítása volt az elmúlt két évben, azoknak 5-*nél több* csoportos kiállítása is volt ugyanebben az időszakban.

13/1. Megfigyelhető az a korábban felbukkant tendencia, hogy a nőknek kevesebb számú kiállítása volt az elmúlt két évben, ugyanis az 1 csoportos kiállításon részt vevők 63,6%-a, a 2-5 csoportos kiállításon részt vevők 43,3%-a és a 5-*nél több* csoportos kiállításon részt vevő művészek 36,6%-a volt *nő*.

13/4. Az 5-*nél több* csoportos kiállításon részt vevők 52,2%-a, a 2-5 kiállítással rendelkezők 61,8%-a és az 1 csoportos kiállításon részt vevők 75%-a nyilatkozott átlagosnál *alacsonyabb* jövedelemről a vizsgált időszekekre vonatkozóan.

13/8. Az elmúlt két évben az 1 csoportos kiállításon részt vett alkotók 10%-a, a 2-5 csoportos kiállításon részt vettek 20,2%-a és az 5-*nél több* csoportos kiállításon részt vett alkotók 47,9%-a nyilatkozott arról, hogy 4-*nél több* művésztelepen vett részt az elmúlt két évben.

13/9. Az elmúlt két évben az 1 csoportos kiállításon részt vett alkotók 60,6%-a, a 2-5 csoportos kiállításon részt vettek 74,4%-a és az 5-*nél több* csoportos kiállításon részt vett alkotók 86,2%-a *kapott* pályafutása során szakmai díjat. Az 5-*nél több* cso-

portos kiállításon részt vett alkotók 15,9%-a 1 szakmai díjat, 35,4%-a 2-5 szakmai díjat és 48,8%-a 5-nél több szakmai díjat kapott pályafutása során.

13/10. Sikeres pályázatot nyújtott be az 1 csoportos kiállításon részt vevők 24,2%-a, a 2-5 csoportos kiállításon részt vevők 30%-a és az 5-nél több csoportos kiállításon részt vevők 43,5%-a. Nem pályázott az 1 csoportos kiállításon részt vevők 60,6%-a, a 2-5 csoportos kiállításon részt vevők 52,2%-a és az 5-nél több csoportos kiállításon részt vevők 37%-a.

13/11. Az 1 csoportos kiállításon részt vevők 54,5%-a, a 2-5 csoportos kiállításon részt vevők 66,3%-a és az 5-nél több csoportos kiállításon részt vevők 89,4%-a tagja valamelyik művészeti szervezetnek.

14/1. A havonta több kortárs képzőművészeti kiállításra látogatók nemi megoszlása közel kiegyenlített, az ennél kevesebbszer kiállítást látogatók között a férfiak magasabb arányban vannak jelen (68,7%).

14/3. A kiállításra járás és a működési hely viszonyában nagyjából kiegyenlített az eloszlás, a minimális eltérés abban mutatkozik meg, hogy a havonta több kiállításra látogatók legnagyobb csoportja (37,1%) a fővárosban dolgozik, míg az ennél kevesebb kiállításra járók legnépesebb csoportja (37,4%) az egyéb városokban.

14/13. Minimális összefüggés megfigyelhető a kiállításra járás és a csoportos kiállítások számának viszonyában, hiszen a havonta több kiállítást is meglátogatók 52%-a vett részt 5-nél több csoportos kiállításon, míg az ennél kevesebbszer kiállításra járóknak csak a 28,3%-a.

15/9. Az egyéb művészeti tevékenységet végző művészek 83,6%-a és az egyéb művészeti tevékenységet nem végzők 71,6%-a kapott már pályafutása során szakmai díjat.

15/10. Az egyéb művészeti tevékenységet végzők és nem végzők között közel ugyanolyan arányban találunk nem pályázókat, ám a két csoport pályázati sikeressége eltérő. Míg az egyéb tevékenységet végzők 57,6%-ban adtak be sikeres pályázatot, az egyéb tevékenységet nem végzőknél ez az arány 72,8%.

15/14. Azok az alkotóművészek, akik végeznek egyéb művészeti tevékenységet, gyakrabban járnak kortárs képzőművészeti kiállításokra, mint azok, akik nem végeznek ilyen tevékenységet. Havonta többször jár az egyéb tevékenységet végzők 61,2%-a és az egyéb művészeti tevékenységet nem végzők 49,1%-a.

A művészekkel készült kérdőív kérdései

Tisztelt Hölgyem/Uram!

A Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézete a Symposium Alapítvánnyal és a Symposium Társasággal együttműködve *Művésztelepek a Kárpát-medencében* címen kutatást folytat. A kutatás célja a művésztelepek aktuális állapotának felmérése. Eredményei segíthetnék a művésztelepek hatékonyabb működését. Ehhez kérjük az Ön segítségét az alábbi kérdőív kitöltésével. A kérdőív kitöltése önkéntes és természetesen anonim. (Amennyiben kitöltötte korábban ezt a kérdőívet, abban az esetben ezt tekintse tárgytalannak.)

Segítségét köszönve, tisztelettel: Marczin István PhD-szociológus, kutatásvezető.

A művésztelep neve:

1. Neme: 1 - nő 2 - férfi

2. Kora: év

3. Hol végzi többnyire művészeti tevékenységét?

1 - fővárosban 2 - megyeszékhelyen 3 - városban 4 - faluban

4. Az Ön havi jövedelme átlagos (kb. 300 000 Ft bruttó):

1 - kevesebb 2 - kb. átlagos 3 - több

5. Végzett-e művészeti iskolát?

1 - igen 2 - nem

Amennyiben igen, jelölje fajtáját:

1 - középiskola 2 - főiskola 3 - egyetem 4 - egyéb:

6. Van-e a művészeti alkotótevékenysége mellett egyéb jövedelemszerző tevékenysége?

1 - igen 2 - nem

7. Ön:

1 - Magyarországi magyar 2 - Uniós országban élő magyar

3 - Unión kívüli országban élő magyar 4 - Uniós ország polgára

5 - Unión kívüli állampolgár

8. Az elmúlt két évben Ön hány művésztelepen alkotott?

1 - 1 2 - 2-3 3 - több

9. Művészi pályafutása alatt kapott-e szakmai díjakat?

1 - igen 2 - nem

Ha kapott, mennyit:

1 - 1 2 - 2-5 3 - 5-nél többet

10. Az elmúlt két évben Ön pályázott-e? (NKA, MMA, NEA, egyéb)

1 - igen, sikeres 2 - igen, sikertelen 3 - nem

11. Tagja-e Ön művészeti szervezeteknek?

1 - igen 2 - nem

12. Az elmúlt két évben volt-e egyéni kiállítása?

1 - igen, 1 2 - igen, 2-5 3 - igen, 5-nél több 4 - nem

13. Az elmúlt két évben volt-e csoportos kiállítása?

1 - igen, 1 2 - igen, 2-5 3 - igen, 5-nél több 4 - nem

14. Az elmúlt 2 évben volt-e látogatóként kortárs képzőművészeti kiállításon?

1 - havonta többször 2 - kevesebbszer 3 - nem

15. A képzőművészeti alkotómunkán kívül végez-e egyéb művészeti tevékenységet?

1 - igen,
2 - nem

Kérem, jelölje 1-10-ig mennyire ért egyet az alábbi állításokkal!

(1 - abszolút nem értek vele egyet, 10 - teljes mértékben egyetértek)

Azért járok művésztelepre mert:

16. a művésztelep jobb infrastrukturális lehetőségeket tud biztosítani az alkotók számára

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

17. anyagilag vonzó

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

18. több időt tudok a kísérletezésre fordítani

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

19. inspirál a természeti környezet

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

20. inspirál az épített környezet

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

21. a művésztelepen be tudom fejezni a korábbi terveimet

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

22. új technikákat, módszereket ismerhetek meg

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

23. új ismeretekre tehetek szert

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

24. újfajta emberi kapcsolatokkal találkozhatok

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

25. alaposabban ismerhetem meg művésztársaimat

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

26. a későbbiekre nézve előnyösebb kapcsolatokat építhetek ki

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

27. a művésztelepen eltöltött idő emelheti művészi megítélésemet

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

28. közösségben jobban tudok alkotni

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

29. fontosak számomra az azonnali szakmai visszajelzések

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

30. művésztelepen jobban érzem magam, mint a mindennapi életben

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Kérem, jelölje 1-10-ig mennyire ért egyet az alábbi állításokkal!*(1 - abszolút nem értek vele egyet, 10 - teljes mértékben egyetértek)*

69

A művészi alkotótevékenységemre hatással van:**31. az anyagi elismerés**

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

32. az állami díjak

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

33. a társadalmi díjak

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

34. a szakmai szervezetek elismerése

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

35. a művésztársak elismerése

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

36. a közönség elismerése

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

37. a barátok elismerése

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

38. a formanyelv megújítása

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

39. a művészeti közösség létrehozása

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

40. az ismeretátadás

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

41. az ismeretátörökítés

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

42. az értékteremtés

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

43. az értékmegőrzés

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

44. a véleménynyilvánítás

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

45. a befolyásolás

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

46. a mintaképpé válás

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

47. az imázsépítés

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

48. az önfejlesztés

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

49. a közösségi tevékenység

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

50. a szolidaritás

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Köszönjük közreműködését!

Műhelytanulmányok

I. évfolyam

1. „Hullatja levelét az idő vén fája...”
Tanulmányok Arany János születésének 200. évfordulójára
Szerkesztő: Balogh Csaba - Windhager Ákos
2. „A teljesség felé...”
Tanulmányok Weöres Sándorról
Szerkesztő: Balogh Csaba - Falusi Márton
3. **Klima Gyula**
A lélek mint a test formája, és a művészet mint a lélek formája
4. Miklós és Petar
Horvát-magyar politikai és kulturális kapcsolatok
Szerkesztő: Balogh Csaba - Windhager Ákos
5. A magyar művészetelmélet hagyományai
Szerkesztő: Balogh Csaba - Falusi Márton
6. Vallás - nép - művészet
Egyházművészeti tanulmányok
Szerkesztő: Fehér Anikó
7. **Grad-Gyenge Anikó - Lehóczki Zsófia**
Szerzői jogi sorvezető komolyzenei szakemberek számára

Műhelytanulmányok

II. évfolyam

1. Auróra
A magyarországi balett születése
Szerkesztő: Bólya Anna Mária
2. Kálnoki-Gyöngyössy Márton
Nemzet és múzeum
A magyar múzeumügy a jogszabályalkotás tükrében (1777–2010)
3. Symphonia Ungarorum
Tanulmányok Nagy Gáspár és Szokolay Sándor életművéről
Szerkesztő: Windhager Ákos
4. „Mozgó dó...”
Gondolatok Kodály Zoltán zenepedagógiai módszeréről
Szerkesztő: Fehér Anikó
5. ifj. Sipka Sándor
„Magam helyett” az „Irgalom”
6. Baksay-Nagy György – Grad-Gyenge Anikó
Design és jog –
Bevezető a design védelmének lehetőségeibe

Műhelytanulmányok

III. évfolyam

1. **Grad-Gyenge Anikó**
Az építészet szerzői jogi kérdései –
Szerzői jogi útmutató az építészeti gyakorlat számára
2. A művészet közege
Szerkesztők: Kocsis Miklós – Boros János
3. **Kucsera Tamás Gergely**
Globalizált média, mediatizált kultúra
4. **Orosz István**
Képlakátok
5. **Káel Csaba**
Élmény. Minden tekintetben.
Kulturális FMCG, avagy fast moving cultural goods
6. Az idő küszöbén – A magyar balett története
Szerkesztők: Windhager Ákos – Bólya Anna Mária
7. Tánc és módszer – Táncmódszertani kutatások
Szerkesztők: Bólya Anna Mária – Windhager Ákos

Műhelytanulmányok

IV. évfolyam

1. A művészet közege II. – Kihívások a XXI. század elején
Szerkesztők: Kocsis Miklós – Boros János
2. Kultúraláncolatok – Tóth Árpád kora és szellemi örökösei
Szerkesztő: Fehér Anikó
3. „Mélyebb barázdát húzni...” – Zene a keresztény egyházban
Szerkesztő: Fehér Anikó